

Jašubeg en Jered

Novice iz Drugotnosti 34

fanzin za fantazijo, znanstveno fantastiko in horor ter svet Drugotnosti / ISSN 1855-6434 / letnik VIII / marec 2015

DRAŽILNIK

Bojan Ekselenski: Magijska gimnazija Ljubljana

SPEKULATIVNE ZGODBE

Ažbe Toman: Čudežni studenec

Martin Vavpotič: Ječa

Martin Vavpotič: Primitivci

Frank Roger: Onkraj pomoči

NOVOPEČENI

■ Kje ste novi avtorji?

Verjamem, da je v Sloveniji precej ljubiteljev in ljubiteljic fantazije, znanstvene fantastike in hororja, ki imajo tudi ustvarjalno energijo. Žal nimamo nobenega periodičnega glasila, ki bi redno objavljalo in s svetovanjem pomagalo avtorjem pri njihovih prvih korakih v svet ustvarjalnosti. Prav Jašubeg en Jered torej orje ledino.

■ Kaj lahko pričakujete?

Vsako delo bo šlo skozi nekaj rok. Prvo sito je pravopisno, torej skladnja in pomenoslovje. Nadalje gre skozi vsebinsko pretresanje. Ne bomo iskali napak, temveč kvaliteto. Objavili bomo dve ali tri najkvalitetnejše zgodbe. Objavili bomo zgoščeno oceno vsakega prispelega dela, pri čemer bomo avtorjem svetovali, kako naprej.

■ Kam poslati umetnine?

Svoje umetnine pošljite na e-naslov:
bojan.ekselenski@gmail.com

V tej številko pričenjamo z Uvodnim modrovanjem, nato sledijo spekulativne novice O veselju, življenju in sploh vsem (hvala Douglas Adams!) ter ščepec planeta Humorja.

⇒ *Več na straneh od 3 do 5.*

Leto je naokrog in društvo Zvezdni prah znova poroča, kako so zaključili preteklo leto.

⇒ *Več na strani 6.*

Tokrat intervjujamo mladega slovenskega avtorja, ki piše v angleščini, Martina Vavpotiča, in je dobitnik evropske nagrade združenja ljubiteljev znanstvene fantastike.

⇒ *Več na straneh od 7 do 13.*

Rubrika Pogledi prinaša tri članke. V prvem predstavljamo Mikija Mustra, letošnjega dobitnika Prešernove nagrade za življenjsko delo. V drugem se spominjamo Mr.Spocka alias Leonarda Nimoya, ki je pustil velik pečat med ljubitelji znanstvene fantastike. V tretjem pa je govora o videoigrah.

⇒ *Več na straneh od 14 do 23.*

Dražilnik je prispeval Bojan Ekselenski, spekulativne zgodbe pa Ažbe Toman, Martin Vavpotič in Frank Roger iz Belgije.

⇒ *Več na straneh od 24 do 57.*

Predzadnji strani prinašate pregled lanskoletnih člankov objavljenih v JEJ. Na zadnji strani pa preberite pogoje razpisa z nov zbir slovenske fikcije in pošljite svojo zgodbo.

Pred vami je neverjetnih 60 strani čiste spekulativnosti. Uživate!

Jašubeg en Jered - novice iz Drugotnosti

ISSN 1855 - 6434

Fanzin za fantazijo, znanstveno fantastiko in horor ter svet Drugotnosti

Izdajatelj in urednik: **Bojan Ekselenski**, Ljubljanska cesta 5A, 3000 Celje

+386 40 642 356 / bojan.ekselenski@gmail.com / pisatelj.net

Sourednik in oblikovanje: **Andrej Ivanuša**, Borštnikova 33, 2000 Maribor

+386 41 732 342 / andrej@andros.si / www.andros.si

Naslovna slika: **Lost Empires: Immortals** – računalniška igra

Copyright © 2015 društvo Zvezdni prah Maribor, Stritarjeva 24, 2000 Maribor, www.zvezdni-prah.si
Vse pravice pridržane. Besedila, slike in oblikovne rešitve je prepovedano kopirati na kakršenkoli način brez dovoljenja izdajatelja.

SPREMEMBA

Modroval Andrej Ivanuša

Malo spremembe ne škodi! Sprememba dela apetit! (Ljudska modrost)

Življenje je sprememba. Če se nehaš spreminjati, nehaš živeti. (Rainer Haak)

Tako je! Zato smo malce spremenili Jašubeg en Jered. Najprej smo zmanjšali velikost, da je postal priročajši in morda tudi preglednejši. V drugo smo se odločili, da bomo zmanjšali število rubrik in se popolnoma odrekli ocenam filmov in knjig. Seveda, novitete bomo predstavili, vendar brez ocen. Kdo pa bere knjigo, četudi jo kritik oceni z najvišjimi ocenami? Beremo, če nam je zanimivo. Film gledamo, če nas pritegne. Pa naj rečejo kritiki karkoli hočejo. Prav tako se bomo izogibali temam, ki niso neposredno povezane s spekulativno fikcijo. Želimo se torej bolj osredotočiti, se bolj zazreti v center našega spekulativnega osončja.

Ob tem vas vabim, da se nam pridružite s članki. Ne bi želeli, da je ves čas

pis le delo enega ali dveh, morda treh oseb. Saj smo že dejali: sprememba dela apetit!

Čeprav so nas v prvem delu tega leta doletele nevesele vesti, ostajamo optimisti. Velikanom spekulativne umetnosti pa se poklanjamo z dolžnim spoštovanjem in s članki o njihovem umetniškem in siceršnjem življenju.

Kot protiutež želimo povečati število strani, ki bi bile namenjene prozi in poeziji na poljih naše ustvarjalnosti. Ker mladi avtorji težje prodrejo na knjižni trg, jim nudimo prostor za objavo svojih del. V Jej bomo objavljali tudi manj dovršene zgodbe. Tiste, ki pa preidejo uredniško sito, pa bomo objavili v Zvezdnem prahu, letnem zbiru slovenske fikcije. Pred nami je izdaja drugega zbira, za tretjega pa zbiramo zgodbe in pesmi.

Želim vam veliko umetniške ustvarjalnosti in kar največ zanimivega branja na straneh novic iz Drugotnosti.

ANTOLOGIJA REGIA FANTASTICA

Društvo Fanovi naučne fantastike iz Beograda je konec leta 2014 izdalo zbirko ZF&F&H zgodb pod skupnim naslovom **Antologija Regia Fantastica** v latinici in srbskem jeziku na 230 straneh. V njej so objavili 24 zgodb 24 avtorjev in avtoric iz prostorov bivše Jugoslavije.

Ti prihajajo iz Beograda, Zrenjanina, Vršca, Sombora, Subotice (Srbija), Bijelog polja, Tivata (Črna gora), Viteza, Zenice (Bosna), Zagreba, Pazina, Splita (Hrvaška), Skopja (Makedonija) in Maribora (Slovenija). Slovenski delež je prispeval sourednik Jel Andrej Ivanuša z zgodbo Danes ni torek/Danas nije utorak, ki je bila prvič objavljena v Jel, številka 23/junij 2012.

MIKI KUSTER - PREŠERNOV NAGRAJENEC

Miki Muster, ki praznuje 90. letnico življenja, je letošnji prešernov nagrajenec.. Končno! Podrobneje na straneh 14 –17.

Miki Muster - foto Bobo

V SPOMIN MR. SPOCK / LEONARD NIMOY

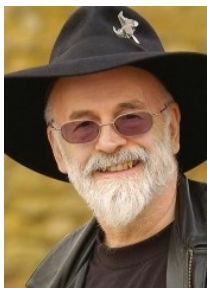
Najbolj nenavaden lik iz ZF filmov in nadaljevank je Vulkanec Spock, ki ga je upodobil Leonard Nimoy. Igralec je konec februarja 2015 preminil v starosti 84. let. Prvič je igral to vlogo leta 1965 v »The Cage«, najavni epizodi serije Star Trek. Podrobneje na straneh 18-21.

V SPOMIN

SIR TERRY PRATCHETT

Sir Terence David John »Terry« Pratchett (1948-2015) je najbolj znan po svoji obsežni seriji fantastijskih romanov o svetu Plošče (Discworld). Njegovo delo je obsežno.

Znan je bil kot plodovit ustvarjalec, ki je redno izdal tudi po dve knjigi na leto in je za J. K. Rowling drugi najbolj bran britanski pisatelj s skupno prodanimi več kot 55 milijoni izvodov knjig. Za svoj prispevek h britanski književnosti je bil leta 1998 imenovan v Red Britanskega imperija, leta 2009 pa je prejel tudi britanski viteški naziv.

DELO: NOVICE IZ FANTAZIJE

WWW.DELO.SI/KULTURA/RAZNO

V februarju 2015 so uvedli novo rubriko, kjer predstavljajo domača društva, ki se ukvarjajo z igranjem namiznih iger in domišljjskih vlog, z izdelavo fantastijskih kostumov ter s spekulativno umetnostjo. Sodelujejo Tolkienovo društvo Gil Galad, KUD Ampus, KUD Šmaug, LARP Slovenija, Makkon, društvo Zlati Goblin in društvo Zvezdni prah (predstavitve 13. 2. 2013).

PLANET HUMOR

Ups! Napačen izhod iz črvine.

DRUŠTVO ZVEZDNI PRAH V LETU 2014

Pripravil Andrej Ivanuša

Društvo ZVEZDNI PRAH je bilo ustanovljeno 6. marca 2011 v restavraciji Brioni v Kranju. Trenutni sedež društva je na Stritarjevi 24 v Mariboru. Prvi predsednik in zastopnik društva je Andrej Ivanuša. Več informacij o društvu je na www.zvezdni-prah.si.

Smo društvo ustvarjalcev spekulativnih umetnosti, kamor štejemo predvsem ustvarjanje fantazije, znanstvene fantastike in hororja (F & ZF & H) na področju pisane besede, slikarstva, fotografije, filma in drugih umetniških področij.

V letu 2014 smo izpeljali nekaj manj aktivnosti kot v preteklih obdobjih. Tako smo izdali štiri redne številke fanzina za fantazijo, znanstveno fantastiko in horor ter svet Drugotnosti JAŠUBEG EN JERED – NOVICE IZ DRUGOTNOSTI (ISSN 1855-6434), letnik 7. Podrobneje: marec 2014 – št. 30, 36 strani; julij 2014 – št. 31, 40 strani; oktober 2014 – št. 32, 44 strani; december 2014 – št. 33, 40 strani. Skupaj je to 160 strani formata A4. Izdali smo posebno angleško številko fanzina JASHUBEG EN JERED – NEWS FROM THE OTHERWORLD UNIVERSE (03ESE) v mesecu aprilu 2014 na 36 straneh formata A4.

Opravili smo intervjuje z avtorji in avtoricami: Teja Gale alias Annalight Night (št. 30 / stran 17); Cheryl Morgan

(št. 03ese / strani 20-23); Who is Kara Shyre? The Illustrator Mark Jordan (št. 03ese / strani 24, 25) in Danila Žorž: čarni, ukleti in še kakšen angel (št. 33 / strani 14-17);

Podrobneje je lanski letnik fanzina predstavljen na predzadnjih straneh. Ponosni pa smo na objave tujih avtorjev: Vanna Smythe, ZDA: Memory Book (originalno v angleščini), Frank Roger, Belgija: Kolidiranje matematike in piva; Frank Roger, Belgija: Kopirnica; Barbara Pleić Tomić, Hrvaška: Kuhinjski zmaj.

Pripravili smo drugi zbir zgodb slovenske fikcije ZVEZDNI PRAH 2, ki bo izšla predvidoma v prvi polovici leta 2015. Prav tako smo razpisali natečaj za tretji zbir.

Udeležili smo se konvencije namiznih iger GOBLICON 2014 v aprilu 2014 in predstavili delovanje društva. Andrej Ivanuša je na konvenciji imel predavanje Fantazijski meči.

Društvo smo predstavili na stojnici v okviru 30. Slovenskega knjižnega sejma novembra 2014 v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Skupno smo imeli v letu 2014 osem rednih članov in enega častnega (Vid Pečjak) iz vse Slovenije.

Redna skupščina (dopisna) je bila marca 2014.

VOJŠČAK URARSTVA INTERVJU Z MARTINOM VAVPOTIČEM

Razgovor vodil Andrej Ivanuša

Rojen je bil v Ljubljani leta 1984, odrasel v Komendi blizu Kamnika. Šolal se je na gimnaziji Ljubljana Šiška, študiral na Fakulteti za matematiko in fiziko na astronomsko geofizikalni smeri. V svojem diplomskem delu je raziskal uporabnost Einsteinove splošne teorije relativnosti za iskanje planetov izven našega osončja. Leto kasneje se je vpisal na magistrski študij na univerzi v Bristolu v Veliki Britaniji, kjer je študiral geofiziko, specifično o naravnih nesrečah. Uradno ime programa je »Master of Research in Science of Natural Hazards«. V magistrski nalogi je proučeval potresno ogroženost pokrajine Quebec v Kanadi. Trenutno opravlja delo aktuarja na Prvi osebni zavarovalnici v Ljubljani.

Opazil sem, da spekulativne zgodbe v glavnem pišejo tehnično-tehnološko, ekonomsko ali pravno izobraženi pisatelji z diplomami ali celo z magisteriji in doktorati. Kaj je tebe kot fizika pritegnilo, da si se lotil pisanja spekulativne literature?

Nisem čisto prepričan, če spadam v isto kategorijo. Ljudje, ki jih omenjaš, si s pisanjem fikcije oddahnejo od svoje stroke in ohranjanjo pri življenju svojo kreativno plat, s tem pa svojo prisebnost. Biti pisatelj je bilo del moje identitete veliko prej kot pa

biti fizik. Prvo zgodbo sem napisal pri enajstih letih. Sprva je bil to način, da sem spravil svojo kaotično otroško domišljijo pod kontrolo, vendar sem užival tudi v samem polaganju črk in besed. Med prebiranjem knjig sem ugotavljal, da bi na pisateljevem mestu kaj drugače napisal. Moj oče, velik ljubitelj Karla Maya, je bil primoran poslušati, da se njegov junak prepogosto poslužuje podobnih zapletov, namesto da bi si izmislil kaj novega. Počasi sem spoznal, da izmišljanje in zapisovanje zgodb postaja več kot samo občasen hobi, da je to početje, ki mi nudi resnično zadovoljstvo. Danes sem trdno na poti, da postanem profesionalen pisatelj.

Kako ustvariš svoj izmišljeni svet? Koliko ti pri tem pomaga znanje fizike, biologije in podobnih področij iz šolskih klopi?

Ni lahko in ni enostavno. Izdelovanje svetov mi je dolgo prestavljalo tegobo, ker sem se veliko raje posvečal izdelovanju likov in načrtovanju zgodbe same kot pa postavljanju prizorišča. Dokler sem bil mlajši, sem se loteval nesmiselnih podrobnosti, ki potem niso prinesli kaj dosti k sami zgodbi.

Danes moji svetovi vsebujejo samo tisto, kar nujno potrebujejo, a so tudi obsežnejši.

Pri izdelovanju svetov je znanje naravoslovja izjemna prednost, a uporabno je tudi družboslovno znanje. Eno najpomembnejših zavedanj za pisatelja je, da ni važna količina informacij, ki jih bralec prebere. Pomembno je, da ti podatki v bralčevih mislih ustvarijo oprijemljivo podobo sveta. Včasih je dovolj že ena sama primerno postavljena beseda, da bralec zavoha in zatipa prizor, namesto da si ga zgolj vizualizira.

Sprva me je količina podatkov, potrebna za izgradnjo sveta, begala. Rešitev je bila, da si ne izmislim novega prizorišča za vsako novo zgodbo, ampak da v en sam svet naselim več zgodb. Trenutno imam pripravljena tri večja prizorišča: v enega posadim zgodbe s fantazijsko vsebino (orki, vilini, mitološka bitja, magija), v drugega zgodbe, ki so znanstvenofantastične narave (vesoljske ladje, časovno potovanje), v tretjega pa fikcijo zgodovinskega formata (kralji, cesarji, meči in konji). Če zgodba izrecno kliče po novem prizorišču, ga bo sicer dobila, a

ne bo prišla kmalu na vrsto. Dobra stvar takšnega »sajenja« zgodb v večja prizorišča je, da obstoječe zgodbe predstavljajo kontekst za novo zgodbo in potem ta postane del prizorišča za naslednjo zgodbo. Več zgodb, kot si izmislim, bolj je svet dodelan.

Katero literaturo bereš, da si pomagaš pri pisanju?

Berem najrazličnejše zvrsti. Precej pozornosti posvetim avtorjem svoje generacije, da vidim, kakšen je njihov slog in katere teme so popularne v specifičnem žanru. Ko se naveličam novincev, posežem po kakšnem od velikanov. Pred kratkim sem se lotil Vojne in mir.

Berem tudi poljudnoznanstvene knjige in znanstvene članke. Razvoj tehnologije se ni ustavil pri pametnemu telefonu. Vsak dan lahko preberemo o kakšnem neverjetnem dosežku, ki pogosto zveni kot motiv iz znanstvenofantastične zgodbe in včasih to tudi postane. Zlasti me zanimajo poljudnoznanstvene knjige o razvoju civilizacij, kako so potekala srečanja med njimi in kako je okolje vplivalo na njihov razvoj. Prebral sem več strokovnih knjig o zgodovini in marsikatera me še čaka.

Občutek imam, da bi moral kot pisatelj brati več, kot v resnici berem. Znana je podoba pisatelja, ki cele dneve preživi za knjigami in več dni ne stopi iz hiše. To zame ne drži. Zdaj preživim manj časa pri branju kot sem ga včasih; nekaj ga

namenim druženju z ljudmi, ostalo pa seveda pripada pisanju.

Pripovedovanja zgodb se učim tudi iz filmov. Svoje zgodbe poskušam pisati tako, da bralec dobi občutek, da sedi pred filmskim platnom in gleda dogajanje namesto da o njem bere. Iz filmov se učim, kako je mogoče z vizualnim in fizičnim namigom doseči določen efekt, namesto da bralcu preprosto povem, kaj naj ti to predstavljalo. Moj moto: Show rather than tell, but hint rather than show.

Zakaj si se odločil, da pričneš pisati knjige neposredno v angleščini? Ali je to pripomoglo k boljši prepoznavnosti? Morda so te na to napeljala drugačna razmišljanja?

Sprva je bila to odločitev zaradi omejene izbire. Ker nisem imel veliko znancev, ki bi se ukvarjali s pisanjem in bi mi predstavljali dovolj zahtevno občinstvo, da bi moja spretnost pisanja z njihovimi komentarji lahko napredovala, sem se obrnil na spletne skupine obetajočih pisateljev. Tukaj je debata seveda potekala v angleščini in ko je prišlo do izmenjevanja svojih del, sem bil prisiljen priznati, da nimam ničesar, kar bi lahko prebrali. Odločitev je bila enostavna: piši v angleščini in deležen boš komentarjev, s katerimi boš napredoval.

Prva dela v angleščini so bila fan-fiction narave. Takrat sem bil zagret igralec videoiger in sem bil do vratu potopljen v različne fantazijske svetove.

Zaradi tega je bilo zelo enostavno pisati o dogodivščinah likov, ki sem jih primarno ustvaril za igro. S tem sem tudi rešil prej omenjeni problem – tukaj je bil svet že popolnoma ustvarjen, zato nisem zapravljaj časa in truda z izumljanjem prizorišča.

Lotil sem se tudi igranja vlog (role-playinga). Tukaj je en posameznik odgovoren za izum prizorišča, drugi skrbijo za izdelavo svojega lika in njegovo interakcijo s svetom okoli sebe. Med igranjem vlog sem potrdil svoje mišljenje, kako pomembni so sami liki in da so že zgolj iz nians njihove interakcije lahko piše zgodba. Situacija je postala podobna dramski igri, kjer so kulise in kostumi postranskega pomena.

Če je moja angleščina kje pešala, so me drugi igralci oz. bralci prijazno popravili. Tako je učenje angleščine potekalo skoraj mimogrede. Slaba stvar fan-fictiona je, da je delo (ponavadi) nemogoče izdati kot svoje avtorsko delo. Odločil sem se, da bom zapustil svetove, ki so jih ustvarili drugi, in se lotil svojih svetov in likov, obogaten z izkušnjami in pridobljenim znanjem.

Objavil si steampunk novelo Clockworks Warrior (Vojščak Urarstva) na portalih Smashwords in Amazon. Kakšna je tvoja izkušnja pri tej objavi? Koliko bralcev je kupilo tvojo knjigo?

Clockworks Warrior je moje prvo (originalno) delo v angleščini. S to zgod-

bo sem se imel namen udeležiti ameriškega natečaja za kratko zgodbo (Writers of the Future), a preden je bil Clockworks dokončan, sem prekoračil zastavljeno mejo števila besed, zato se z njo natečaja nisem mogel udeležiti. Prav tako je bila novela prekratka, da bi jo izdal po klasični poti, poleg tega pa je bila napisana v angleščini, torej samozaložba na slovenskem trgu ni prišel v poštev. Odločil sem se za internetno izdajo. Zaradi prisotnosti na različnih forumih in branja blogov profesionalnih pisateljev sem vedel za podrobnosti takšnega izdajanja, njegove prednosti in slabosti.

Dejansko sem Clockworks na Amazon dodal kot nekaj postranskega. Največ truda in časa sem vložil na izdajanje pri distributerju Smashwords. Za razliko od Amazona se Smashwords ukvarja izključno z izdajanjem samoizdanih knjig in se zato precej bolj trudi za svoje pisatelje kot tudi stranke. Občutek imam, da Amazon cilja predvsem na že ustaljene pisatelje, ki se poskušajo s samozdajo ogniti pogosto oderuškem poslovanju zahodnih založb. Ironično, Amazon išče načine, kako takšne pisatelje prisiliti v sodelovanje izključno z njimi in na tak način izpodriniti svoje tekmece na tem relativno novem tržišču. Smashwords je veliko bolj uporabniku prijeten, je pa res, da se pri njem najde predvsem nove knjige, medtem ko je možno na Amazonu kupiti znane uspešnice in to ceneje kot drugod.

Moje izkušnje z Amazonom kot bralec

so večinoma dobre. Kot samoizdani pisatelj pa imam drugačne izkušnje. Clockworks sem na Amazon postavil z enako ceno kot pri Smashwords: 5\$. Ob izdaji je bila cena knjige brez moje vednosti postavljena na 8\$. Razlog za to: Slovenija spada v področje, ki ga legalno ne pokrivajo (vsi si še vedno naročamo knjige na ameriškem, angleškem ali nemškem Amazonu), zato so ceni sami dodali regionalne stroške. Cena Clockworksa je bila na Amazonu previsoka, da bi bila kupcem zanimiva, zato imam tam precej manj nakupov kot pri Smashwords.

Kako je sodelovati z Amazonom? Je težko priti »zraven«? Imajo »nemogoče« zahteve«? Kako si sploh pripravil zgodbo, da so jo preoblikovali v »Kindle Edition«?

Sodelovanje z Amazonom je lažje, kot se zdi. Ustvariš svoj avtorski profil, upoštevаш njihove zahteve za oblikovanje dokumenta in ko je končano, naložiš dokument. Težave nastopijo, ko hočeš unovčiti svoj zaslužek iz prodaje. Amazon ne izplačuje zneskov pod določeno mejo, zahteva pa tudi ameriško davčno številko, ki pa je za Neameričane ni tako enostavno dobiti. Pri Smashwords so zahtevali samo delujoč PayPal račun, lahko pa svoj zaslužek unovčim tudi kot kredit na nakup drugih knjig, ki se prodajajo na njihovi strani.

Problem Amazona je tudi v tem, da

imajo ogromno legalnih spisov, ki jih redno spreminjajo. Človek bi moral za lastno dobro vse to spremljati, a na srečo obstajajo tudi forumi, kjer se pisatelji med seboj pogovarjajo o novostih Amazonovega legalizma. Drugi so precej bolj veščini pravnega jezika in ti bodo odgovorili na sleherni vprašanje.

Kar se tiče same priprave dokumenta, so bili pri Smashwords veliko bolj striktni s pravili, a to zato, da je potem izdelek čim bolj fleksibilen. Elektronske knjige se bere na množici aparatov in e-knjiga naj bi bila oblikovana tako, da se pravilno pojavi na slehernem. Tukaj obstaja pravilo: manj kot je oblikovanja, bolje je. Sodobni urejevalniki besedil ponujajo množico oblikovnih izbir (odstavki, prelomi vrstic, zamik prve vrstice, itd.), najrazličnejših pisav, barv in velikosti. Elektronska knjiga tega ne potrebuje, saj bralec sam nastavlja velikost in tip pisave kot tudi število besed na stran. Še najenostavneje je besedilo pred izdajo pretvoriti v .txt obliko, ker se tam izgubi vsa nepotrebna šara.

Prav gotovo imaš tudi sam najljubšo knjigo? Zakaj ti je prav ta najbolj pri srcu?

Pred nekaj leti bi zagotovo rekel Game of Thrones. To je bila naposled knjiga, ki je pokazala, da se lahko tudi fantazijska zgodba ukvarja z zreli temi in vključuje kompleksne like. Celo serijo sem prebral že tolikokrat, da je izgubila svežino, še vedno pa se zgodi, da vzamem katero od knjig v roke, jo odprem na naključni strani in preberem nekaj vrstic samo zato, da izkusim Georgev izjemen slog pisanja. Slaba stvar branja teh knjig je, da sem zdaj zelo težko zadovoljen z novo fantazijsko knjigo.

Še preden sem dobil v roke Game of Thrones, sem naletel na Gates of Fire ameriškega avtorja Stevena Pressfielda. To je bil tudi prvi pisatelj, ki sem mu pisal in se mu zahvalil za dobro napisano knjigo. S Stevenom sva izmenjala več pisem in nedavno sem mu omenil, da bi rad njegove knjige prevedel v slovenščino. To si še vedno želim, vendar nisem našel zanimanja med slovenskimi založbami.

Izmed starih klasikov najraje berem Roberta Heinleina. Nisem še prebral njegove zgodbe, ki bi me razočarala. V slovenščino je prevedenih več njegovih knjig in tiste, ki sem jih prebral, so dobro prevedene (Vesoljski Bojevniki, Dvojna Zvezda, Tujec v tuji deželi). Najbolj mi je v spominu ostal njegov roman The Moon is a Harsh Mistress, ki bi ga z veseljem prevedel v slovenščino.

Prebral sem prvo knjigo iz serije The Dark Tower in Stephen King me je osupnil s svojim slogom pisanja, zato bom s to serijo zagotovo nadaljeval. Vsake toliko si začini življenje s kakšno od knjig iz sveta Discworld. Terry Pratchett je izjemen pisatelj, ki lahko s tako malo besedami pove tako veliko, pa še nasmeje te povrh. Žal je pred nekaj dnevi umrl.

Nedavno sem prebral knjigo Byzantium neznanega avtorja Michaela Ennisa. Knjigo sem našel povsem po naključju in me je prijetno presenetila z odlično upodobitvijo življenja Haralda Hardraade, norveškega kralja, na bizantinskem dvoru v 11. stoletju.

Zagotovo je pisanje eden izmed tvojih »pobegov« iz »realnega« sveta. Ali imaš ob tem še kakšen hobi? Ali te veseli še kaj drugega?

Poleg pisanja in branja se lotevam hobijev, ki mi omogočajo stik z ljudmi. Podoba sramežljivega pisatelja, ki prenaša kvečjemu družbo mačk, mi ni blizu. Že dobro leto se ukvarjam s plesanjem swinga, pred kratkim pa sem se začel ukvarjati s streljanjem z dolgim lokom. S kolegi občasno igram poker, vsake toliko postanem tudi ljubitelj šaha. Moja najvejša aktivnost je kalistenika.

Za konec, bi še sam kaj dodal?

Sledi svojim sanjam in naj hudič vzame tiste, ki te poskušajo od tega odvrniti.

MARTIN VAVPOTIČ BIBLIOGRAFIJA

- **Dogodivščine Suike tima** (Moste: Osnovna šola, 1997)
- **Čez veliko Zahodno morje** (ISBN 961-6400-53-3, Blodnjak, 2005)
- **Ječa** (Futurum, www.futurum.si, 2011)
- **Lovci** (Futurum, www.futurum.si, 2011)
- **Clockworks warrior: a steampunk novella** (ISBN 978-961-92766-9-3, ProAndy, 2012; Amazon: kindle edition, 2012; Smashwords: epub, 2012)
- Trenutno piše roman **Tribal Wars** v angleščini.

Diplomsko delo:

Metoda gravitacijskega mikrolečenja pri iskanju eksoplanetov : diplomsko delo (Univ. v Ljubljani, Fakulteta za matematiko in fiziko, Oddelek za fiziko, 2011)

Magistrsko delo:

Temporal and spatial variation in seismic b values in the western Quebec seismic zone, eastern Canada : University of Bristol - Master of Research, Earth Sciences, 2012–2013

LITERARNE NAGRADE

- Prejemnik nagrade DREJČEK IN TRIJE MARSOVČKI (DREJČKOVA NAGRADA) za pogum in spodbudo 2011–2012 (Clockworks Warrior), ki jo podeljuje Društvo avtorjev spekulativnih umetnosti Zvezdni prah.
- Prejemnik ESFS ENCOURAGEMENT AWARD EUROCON 2013 KIJEV, UKRAJINA za spodbudo in pogum pri ustvarjanju za knjigo Clockworks Warrior.

Opomba: *Kalistenika je vadba, kjer povečujemo telesno moč s pomočjo svoje- ga telesa. -op.a.*

ČEZ VELIKO ZAHODNO MORJE

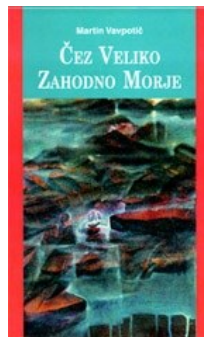
Bližnji vzhod, 1190 p.n.š., bronasta doba, čas Ramzesa III, zadnjega izmed mogočnih faraonov. - Stari svet se spreminja. Lačna plemena so na pohodu, mogočna kraljestva propadajo kot hiše iz kart. Da bi rešil Egipt pred usodo drugih kraljestev, je Ramzes III poslal Manaptisa, svojega krušnega brata, s tremi ladjami čez morje v Antiko, da bi tam natovobil baker, s katerim bi oborožil svoje ljudstvo. V resnici je ta raje sledil zgodbi, ki jo je našel zapisano na prastarem zvitku papirusa. Odšel je proti zahodu, zaplul skozi Gibraltar ... in onkraj. Tu je opisana njegova zgodba.

CLOCKWORKS WARRIOR

Steampunk novela je napisana originalno v angleškem jeziku. Carrus Vertigelli je mlad aristokrat, ki se vključi v v najveličastnejšo akademijo Ustanovo Učenjakov (Scholar Society), kjer izdelujejo majhne leteče stroje imenovane voči (speyes). Nekega dne se nenadejano prične vojna, v kateri se pojavi skrivnosten sovražnik, ki brez opozorila opustoši mnoge pokrajine Hegemonije. Carrus se vrže na delo in s svežimi idejami poživi Urarstvo, prenovi zastarele modele in s tem se vojna začne preobračati v korist Hegemonije. A sovražnik se odloči, da bo proti Urarstvu uporabil bolj neposredno metodo ...

TRIBAL WARS

Plemena se premikajo. Prekoračila so prastare meje svojih ozemelj in se usmerila proti eni točki v Gozdu. Njihove starešine, večno zaklenjene v svoje stare navade, opuščajo tisočletne dogme. Isurion ne ve, zakaj se to dogaja. Ve pa, da bo karkoli, kar združi prepirajoča se plemena, zagotovo vplivalo na njegovo skupnost upornikov in posebnežev. Isurion, Kradljivec Ščenet, tvega vse in se odpravi za petami plemen, da bi ugotovil, kaj se dogaja. Spozna, da v tem svetu obstajajo hujše stvari kot sta pomanjkanje hrane in prenaseľjenost.

Prejemnik nagrade
Dreĳček in trije Marsovĳki
(Dreĳčkova nagrada)
za pogum in spodbudo
2011-2012
(Clockworks Warrior)

**ESFS
ENCOURAGEMENT
AWARD
EUROCON 2013
KIJEV, UKRAJINA**
za spodbudo in
pogum pri ustvarjanju
Clockworks Warrior.

ZVITOREPEC, LAKOTNIK IN TRDONJA (DA O JOŽI GULIKOŽI NE REČEMO NIČ!)

Pripravil Andrej Ivanuša

»Končno!« bi lahko rekli vsi ljubitelji stripa in spekulativnih umetnosti. Miki Muster je v začetku februarja 2015 postal dobitnik Prešernove nagrade za življenjsko delo. Po prevzemu nagrade je bil kratek, saj je, kot je dejal, povedal že vse:

»Ko sem bil otrok, sem sanjal o tem, da bom zabaval generacije otrok in mislim, da mi je uspelo. Imam pa željo. Če imate tudi vi neizpolnjene otroške sanje, vam želim, da bi se vam izpolnile, tako kot so se meni.«

Rodil se je 22. novembra 1925. leta v Murski Soboti. Zgodnje otroštvo je preživel v Krmelju. Tu je končal prvi razred osnovne šole, dokončal pa jo je v Ljubljani. Po končani gimnaziji se je vpisal na Likovno akademijo, kjer je dokončal študij kiparstva. Od leta 1952 do leta 1973 je bil zaposlen kot novinar Slovenskega poročevalca v časopisnem podjetju

Tedenska tribuna. Nato pa je ustvarjal kot svobodni umetnik. Od leta 1973 pa do leta 1990 je delal v Nemčiji. Danes uživa zaslužen pokoj v Ljubljani.

Štejemo ga za začetnika slovenskega stripa in je eden od najuspešnejših ustvarjalcev na tem področju, je pomemben ustvarjalec risanege filma v evropskem merilu.

S stripom se je začel resneje ukvarjati v študentskih letih. Ko je začel, smo pri nas poznali le Disneya. O tem pravi:

»Mislim, da je bilo to 1938. leta, ko še nisem bi star trinajst let. V Ljubljani so vrteli celovečerni film Sneguljčica in sedem škratov. Bil sem zastrupljen. Sanjaril sem samo še o tem, da bi tudi jaz ustvarjal risane filme. Vsak košček papirja, vsi robovi šolskih zvezkov so bili porisani s škrti.«

Najprej se je spoznal z Disneyevim slogom in ga kmalu obvladal. Vendar ga

Žabec JOŽA GULIKOŽA

Miki Muster - foto Borut Peterlin

ni kopiral, prevzel je le njegovo gledanje na figuro. Njegova risba je z leti dozorevala in se spreminjala. Značaj njegovih junakov se je oblikoval in dobival nove poteze.

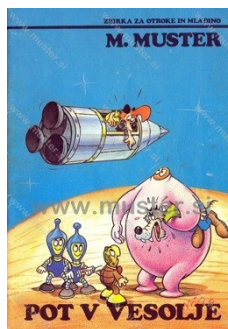
Želel si je študirati risani film, a takrat to pri nas ni bilo mogoče in se je zato odločil za študij kiparstva, saj je to najbližje risanemu filmu zaradi 3D forme. Ker ni bilo niti literature, se je eksperimentiranja lotil samostojno. To ga je naredilo prepoznavnega s svojstvenim slogom. Tudi pero je hitro zamenjal s čopičem. Njegov prvi lik je Zvitorepec. Njegove dogodivščine je risal in pisal neprekinjeno 25 let. Sam pravi:

»Poskušal sem ustvariti slovenski strip. Iskal sem junaka iz naših pravljic. V njih je najbolj pogosta žival lisica zvitorepka, jaz pa sem jo spremenil v lisjaka Zvitorepca, mojega junaka.«

Kasneje sta se mu pridružila volk Lakotnik in želvak Trdonja. Lakotnik je bil sprva negativec, ki je kmalu postal zelo priljubljen med bralci. Spremenil ga je v pozitivca. Tako je nastal še četrti lik, negativec žabec Joža Gulikoža. Trojica postane središče vsega dogajanja v Mustrovih zgodbah, ki jih je preko štirideset.

Ob tem se je Miki Muster ukvarjal tudi z animiranim filmom. Zvitorepec je bil prvi lik, ki je naredil dva tri korake in preskočil simbolično ograjo. Tem poskusom so sledila naročila za risane filme. Viba film, Ljubljana, je naročil tridesetminutne filme Puščica, Zimska zgodba in Kurir Nejček. Od leta 1967 naprej se je Muster posvetil televizijskim risanim filmom. Muster se tega spominja:

»Zvočne sinhronizacije takrat nismo poznali in smo govor, glasbo, šume oddajali kar v živo. V tonskem studiu smo se drenjali napovedovalec, jaz z magnetofonom in rekviziti, s katerimi sem ustvarjal šume in razne hrupe, pa še kdo. Risana reklama je bila kratka in včasih zlepljena iz več kot petdesetih

Lisjak ZVITOREPEC, volk LAKOTNIK in želvak TRDONJA

koščkov filma. Imeli smo srečo, saj se na projekciji v živo film ni nikoli strgal. Bilo je veliko entuziazma, zagnanosti, veselja."

Od leta 1967 do leta 1990 je bilo narejenih okrog 380 reklamnih filmčkov, med katerimi so bili najbolj popularni Cikcak zajčki, Šumi (bomboni Visoki C), trgovina Mercator, Podravka (Medolino in juhe), Kolinska (Viki krema, Čunga Lunga), Medex, Fructal dvojni A), Dana in Jelovica (Ne bo vam uspelo). Ob tem je delal še za druge naročnike: Elan, Aero, Emo, Termika in drugi.

Želja po ustvarjanju risanege filma ga je pripeljala v tujino, kjer je leta 1973 kot svobodni umetnik pri Bavaria filmu v Münchnu začel animirati serijske filme. Ko je sredi sedemdesetih let srečal Guillerma Mordilla, humorista in karikaturlista, je nastala serija štiristotih risanih filmov, v skupni dolžini skoraj štiristo minut. Serija je imela izreden uspeh in so jo vrteli po vsem svetu.

Do leta 1990 je v Nemčiji ustvaril okrog 600 minut risanege filma: Mordil-

lo (400 minut), serija enaindvajsetih filmov Oma bitte kommen (105 minut), serija o detektivu Nicku Knattertonu (200 minut) in filmi o otroškem varčevanju (20 minut). O tem obdobju pravi:

»Skupaj sem v tem času ustvaril za deset ur risanege filma, kar v povprečju znese sedem sekund dnevno. Vse sem delal sam. Od scenarijev, animacije, kopiranja in slikanja ozadij. Le barvali in snemali so drugi. Pri tem sem vsako leto zrisal še pet do deset reklamnih spotov za ljubljansko televizijo, risal pa sem tudi stripe za nemške naročnike.«

Ob klasičnih stripih je Muster pripravil še slikanice po prirejenih zgodbah svetovno znanih avtorjev. Kot podlistek so od leta 1955 izhajale pri Slovenskem poročevalcu. Ena zgodba z naslovom Reporter pa je njegova lastna.

Vse zgodbe so bile večkrat ponatisnjene. Izdane so bile tudi kot zbrana dela v osmih knjigah, ki obsegajo od 200 do 470 strani. Najboljši in najbolj plodovit slovenski avtor stripov in animiranih fil-

mov Miki Muster za svoje delo v preteklosti ni prejel veliko nagrad. Bil je samotar, ki se ni udeleževal sestankov ilustratorjev in so ga tako marsikdaj spregledali ali tudi namerno pozabili.

Jugoslovansko združenje Klub devete umetnosti je leta 1978 ustanovilo nagrado Andrija Maurovič za dosežke na področju stripa. Prvi jo je prejel Miki Muster za svoje življenjsko delo. Ob podelitvi so zapisali:

»Miki Muster je najbolj izraziti slovenski ustvarjalec grafične literature, kot avtor, ki je v disnejevski tradiciji karikaturističnega živalskega stripa ustvaril svojstvene kvalitetne dosežke zlasti v zgodnejšem obdobju, iz katerega

vrsta stripov tako po risarski neoporečnosti kot po scenaristični obdelavi spada med temelje slovenskega in jugoslovanskega stripa in se hkrati uvršča med klasične evropske devete umetnosti.«

Leta 2000 mu je Akademija Viktor podelila Viktorja za življenjsko delo, Občina Ljubljana se mu je leta 2003 oddolžila s priznanjem mesta Ljubljane. Leta 2014 mu je predsednik države podelil srebrni red za zasluge za vrhunsko pionirsko delo na področju slovenskega animiranega filma in stripa.

Zdaj pa je prejel še Prešernovo nagrado za življenjsko delo. Znova bom dostavil še enkrat:

»Končno!«

Trije stripovski junaki na slovenskih poštnih znamkah.

FASCINATING!

Pripravil Andrej Ivanuša

V spomin najbolj neverjetnemu igralcu ZF Lenardu Simonu Nimoyu in fantazij-skemu liku mr. Spocku v ZF filmih in nadaljevankah.

Leonard Simon Nimoy se je rodil 26. marca 1931 v Bostonu v ZDA. Mama Dora Spinner in oče Max Nimoy sta bila Ukrajinska židovska imigranta v ZDA. Imel je še starejšega brata Melvina. V času šolanja sta si žepnino služila s prodajanjem časopisov. Oče je bil lastnik brivnice. Mati je bila gospodinja in je igrala v amaterskem gledališču. Tako je tudi Leonard pri 8 letih prvič zaigral na šolskem odru.

Po končanem šolanju je iskal zaposlitev in predlagali so mu, da naj prosi za vlogo v California's Pasadena Playhouse. Da je lahko odpotoval na zahodno obalo ZDA, je denar zaslužil s prodajo sesalcev.

V letu 1951 je zaigral v nekaj filmih. A to so bile male vloge, brez besedila. Šele leta 1952 je zaigral lik boksarja Kida Monk Baronija, ki je tudi spregovoril kakšno besedo.

Po dvoletni vojaščini se je poskusil še v nekaterih filmih. A se je leta 1955 odločil, da se bo dodatno izobraževal pri cenjenem igralskem trenerju Jeffu Coreyju ter nastopal le v TV-serijah. V tem času se je poročil s prvo ženo Sandro Zober, ki je rodila njuno hčer Julijo (1955) in sina Adama (1956).

Igral je vloge v TV-filmih in nadaljevankah *Dragnet*, *The Rough Riders*, *Sea Hunt*, *Bonanza*, *The Twilight Zone*, *Dr. Kildaire* in *Perry Mason*. Leta 1965 je odigral glavno vlogo v seriji *The Lieutenant*, ki je vzbudila pozornost producenta in scenarista Gena Roddenberryja. Ta je prav v tem času iskal igralce za svojo novo TV-serijo Star Trek. Menil je, da je Nimoy odličen igralec za vlogo stoičnega, logičnega in briljantnega znans-

tvenega oficirja na krovu vesoljske ladje Enterprise, mr. Spocka - pol Zemljana in pol Vulkanca. Dovolil je Leonardu, da je sam dodal elemente lika, predvsem značilni dvig obrvi s kratkim kometarjem: »Fascinating!« in vulkanski pozdrav.

Pravi navdušenci vedo, da je bila serija **Star Trek** prvič predvajana leta 1966 in takoj je med zvezde izstrelila Williama Shatnerja kot kapitana vesoljske ladje Kirka, DeForest Kelleya kot doktorja Leonarda McCoya in Leonarda Nimoya kot tujerodnega mr. Spocka. Vlo-

ga mu je prinesla tri nominacije Emmy. Serijo so zaključili leta 1969.

Dve leti je nato igral vlogo mojstra preoblačenja in iluzije Velikega Parisa v seriji **Mission Impossible**. Ob tem je igral še v drugih TV-serijah. A zanimalo so ga tudi druge plati filmskega ustvarjanja. Poskusil se je kot televizijski režiser, izdal je knjigo s svojo poezijo in še svojo avtobiografijo **I Am Not Spock** (1975). Pri tem jo je zapisal kot dvogovor med seboj in filmskim likom mr. Spockom. Leta 1976 je prevzel voditeljsko vlogo v

dolgo časa trajajoči TV-seriji ***Search of ...***, kjer so raziskovali nenavadne in paranormalne fenomene. Vmes je leta 1978 zaigral še v novi izdaji znanega filma ***Invasion of the Body Snatchers***.

Po uspehu filmov Star Wars Georga Lucasa leta 1977, je Nimoy s Paramount Pictures podpisal pogodbo, da bo znova zaigral vlogo mr. Spocka v filmu ***Star Trek: The Motion Picture*** (1979). Film je bil nominiran za tri oskarje. Leta 1982 so posneli nadaljevanje ***Star Trek: The Wrath of Khan***. Leonard je bil seveda spet zraven. V tretjem in četrtem filmu ***Star Trek III: The Search for Spock***

(1984) in ***Star Trek IV: The Voyage Home*** (1986) pa je celo sedel v režiserški stolček.

Leta 1982 je zaigral v TV-filmu ***A Woman Called Golda*** o izraelski premierki Goldi Meir (igrala jo je Ingrid Bergman) in za vlogo prejel nagrado Emmy.

Leta 1987 se je predvsem posvetil režiji filma ***Three Men and a Baby*** v katerem so igrali Ted Danson, Steve Guttenberg and Tom Selleck. Film je bil velika uspešnica. A v privatnem življenju ni šlo tako lahko. Ločil se je od prve žene in dve leti kasneje poročil igralko Susan Bay s katero nima otrok.

V filmih ***Star Trek V: The Final Frontier*** (1989) in ***Star Trek VI: The Undiscovered Country*** (1991) ni igral. Je pa bil gost v risani seriji ***Simpsonovi*** (1989), kjer je svojemu liku posodil svoj glas. Spet je sodeloval pri TV-seriji o nenavadnih skrivnostih ***Ancient Mysteries*** (1994) kot voditelj.

Napisal je še drugo svojo biografijo ***I Am Spock*** (1995), izdal drugo knjigo svoje poezije in zaigral lik Mustafe Mondana v NBC TV-seriji po romanu Aldousa Huxleyja ***Brave New World*** (1998) in posodil glas transformerju Sentinelu Prime v filmski uspešnici ***Transformers: Dark of The Moon*** (2011).

Sicer v tem času ni več veliko igral na televiziji ali v filmih, temveč se je posvetil fotografiji in filantropiji. Njegova fotomonografija ***The Shekhina Project*** (2002) je vzbudila nemalo pozornosti,

saj se v njej dotika židovske tematike in prikazuje človeško goloto. Naslednja foto knjiga ***The Full Body Project*** (2007) vse skupaj še bolj izpostavi s fotografijami golih debelih teles. Z drugo ženo sta ob tem še velikodušno podpirala umetnost preko Nimoy Foundation.

Kljub temu, da je izjavil, da ne bo več igral Vulkanca, so ga prepričali, da je lik

oživil še v novi preobledi v dveh filmih ***Star Trek*** (2009) in ***Star Trek: Into Darkness*** (2013).

27. februarja 2015 je umrl na svojem domu Bel Airu, Los Angeles, zaradi »kronične obstruktivne pljučne bolezni«, kot se je glasila medicinska izjava.

»A life is like a garden. Perfect moments can be had, but not preserved, except in memory – LLAP.« (*Long Live And Prosper – Leonard Nimoy v svojem zadnjem tweetu, 22. februarja 2015*)

/Prevod: Življenje je kakor vrt. Včasih je perfekten, vendar ga takega ne moreš ohraniti - razen v spominu./

LLAP, dragi mr. Spock!

VULKANSKI POZDRAV

V mnogih intervjujih je moral Leonard Nimoy pojasnjevati od kod mu ideja za značilen »vulkanski pozdrav«. Rekel je:

»Gib, ki sem si ga izmislil ... kot pozdrav Vulkancev ... izhaja iz moje mladostne izkušnje. Ko sem bil osem let star, sem ob verskem prazniku sedel s svojo družino v sinagogi. V njem nastopi trenutek v ceremoniji, ko kongregacijo blagoslovijo člani duhovniške Hebrejske bratovščine,

ki jim pravijo Kohanim. Ko izvršijo posvetitev, je otrokom zapovedano, da morajo zamižati, ker bi jih božja luč oslepila! Vendar sem vseeno pokukal. Videl sem pet ali šest moških, ki so iztegnili roko proti množici s tako razdeljenimi prsti. Kasneje sem spoznal, da tako s prsti oblikujejo črko shin iz hebrejske abecede. To je prva črka iz besede Shaddai, ki je eno izmed božjih imen. Na ta način z božjim imenom blagoslovijo vernike.«

VIDEOIGRE – UVOD

Pripravil Martin Vavpotič

Ko govorimo o špekulativnem žanru, redko pomislimo na videoigro. V Sloveniji obstaja veliko posameznikov, ki se ukvarjanjem z igranjem videoiger, a so redko če sploh kdaj povezani v skupine, kaj šele v društva. Zato ni čudno, da imamo Slovenci občutek, da je videoigra še vedno le postranska veja zabavne umetnosti, ki je predvsem domena otrok in si ne zasluži pozornosti odraslega, zrelega človeka. Sklepam torej, da bi bili presenečni, če vam povem, da je projekcija za dobiček industrije videoiger za leto 2015 111 milijard dolarjev in da v nekaterih državah v priljubljenosti v javnosti in zanimanju sponzorjev izpodriva konvencionalen šport.

Sam se imam za nekonvencionalnega igričarja. Celó v času, ko sem navidez živel za igre, so me znanci zlahka izpodrivali v obsedenosti in času, vloženem v igranje. Do zdaj sem čas, ki ga preživim v videoigrah, zmanjšal na samo nekaj ur na teden, odvisno od letnega časa (zima je navsezadnje najboljši čas za ta sedeči šport). Poleg tega me je čas prehitel; večina novih iger je postala sistemsko prezahtevnih za moj ostareli računalnik, igričarstvo pa ni dovolj močna motivacija za nakup nove opreme. Moj prevladujoči hobi, pisanje fikcije, lahko ohranjam tudi na slabotnejšem sistemu.

Mnogi ljudje so mnenja, da je igranje videoiger izguba časa, da ne podpira nobenega znanja ali spretnosti, ki bi bil uporaben v življenju. Nikakor ni tako. Najboljše igre od igralca zahtevajo inovativnost, natančnost in nagle

reflekse, predvsem pa podpirajo razmišljanje, ki ni zaklenjeno v ustaljene tire. Poleg tega ohranjajo pri življenju nagone, ki v sodobnem svetu niso več nujni za preživetje, so pa še vedno del našega miselnega in emocionalnega procesa. In tudi če vse to ne bi držalo - igranje videoiger je še vedno bolj stimilirajoče za človeški um kot pa pasivno gledanje televizije. Res je, prekomerno preživljanje časa v videoigrah je vsekakor škodljivo, tega nihče ne zanika, vendar to velja za sleherno dejavnost, če se ne uporablja zdrave pameti.

Razlogi za igranje videoiger je toliko kot je ljudi. Mnogi jih igrajo zaradi njihovih razvedrilnih lastnosti. Lahko nas zabava, nam daje adrenalin ali pa pomirja s skorajda meditativnim učinkom. Vse je odvisno od žanra in izvedbe. Nobena videoigra ni povsem enaka drugi. Zadnje čase se ugotavlja tudi krepilne učinke, ki jih imajo igre na poškodovane možgane, in da lahko pomagajo pri ponovni vzpostavitvi nevrnskih povezav. Igre vsebujejo tudi velik element učenja z veliko večjo mero uspešnosti kot klasični učbeniki, saj je učenje preko iger bolj intuitivno in ker se človek pri tem zabava, pozabi, da se dejansko uči. Modernejše igre so postale celo sredstvo za umetniško izražanje, saj dopuščajo, da uporabnik doda vsebino ali spremeni obstoječo vsebino po svojih željah.

V videoigre sem zainteresiran predvsem iz profesionalnih razlogov, saj imam ambicije postati profesionalen pisatelj. Dandanes biti pisatelj ni več domena

zgolj papirja, kot je bilo včasih. Fenomen igre je ravno v tem, da v sebi združuje kopico različnih aspektov umetnosti. Programska plat je fundamentalna, nikakor pa ni edina. Dobra videoigra potrebuje prvovrstno grafično in zvočno vsebino, potrebuje pa tudi intelektualno vsebino: stimulirajoče in fleksibilno prizorišče, like, v katere se uporabnik vživi ravno tako kot v knjižne like, zgodbo, ki usmerja igralca in mu hkrati dopusti osebno svobodo. Celo glasbena industrija je zacvetela v videoigrah, kot pričajo soundtracki, ki se zlahka kosajo s filmskimi in jih ponavadi pišejo velikani filmske glasbe kot so npr. Hans Zimmer.

Sam se osredotočam na igro kot način podajanja zgodbe. Videoigra vsebuje elementa filma (grafična in avdio vsebina), vendar ima počasnejši tempo dogajanja kot film in človek pogosto dobi občutek, da bere knjigo. Ta občutek je prisoten zlasti v nekoliko starejših igrah, kjer igralec še vedno prejema informacije preko besedila.

Videoigra ima številne prednosti pred konvencionalnimi mediji za podajanje zgodbe kot je knjiga ali filmski trak. Ena od njih je gotovo večja mera vživetja v samo pripoved. Še tako dobro napisana knjiga in še tako popolno posnet film bo uporabnik lahko izkusil le v tretji osebi. Zgodba igre se ovije okoli igralca in mu nakloni vlogo določenega lika (pogosto se ga imenuje "player's character" ali kar "PC"). Igralec igre je torej izenačen z gledališkim/filmskim igralcem, le da je igričar pogosto osvobojen rigidnosti scenarija (ne vedno, obstajajo tudi linearne zgodbe, kjer igralec ne odloča o poteku, samo o izvedbi).

Druga prednost je nedvomno interaktivnost med "PC"-jem in okoljem

ter "NPC"-ji (non-player character). V igri igralec pogosto sam odloča o usodi likov in poteku zgodbe, njegove odločitve imajo učinek na svet okoli njega in zato lahko pride do izraza moralnost in etičnost njegovih odločitev - toliko o vzgojnem elementu iger. Dober primer tega je sistem Karme v franšizi Fallout, kjer odločitve igralca oblikujejo javno mnenje o njem samem in vplivajo na vzdušje njegove interakcije z ostalimi liki. Če igralec stopi predaleč na stran nemoralnega, bodo drugi liki razpisali nagrado nanj.

V svojih člankih se bom osredotočal predvsem na pripovedno plat iger, čeprav se bom seveda dotaknil tudi preostalih zgoraj naštetih elementov. Opisal bom, kaj me je v kakšni igri pritegnilo in zakaj, kaj so bile njene dobre in slabe plati, kako rigidna oz. fleksibilna je njena struktura glede na uporabnikove želje in kako lahko igralec izrazi lastno kreativnost. Predstavljam si, da utegne te članke prebrati tudi kdo, ki je dejansko igral videoigre, ki jih bom komentiral. Njihova izkušnja se utegne razlikovati od moje. To je popolnoma normalno in pričakovano in je ena od dobrih plati igričarjeve izkušnje - vsak dojema igro na svoj način.

Osebnostno menim, da priljubljenost igričarstva ni naključje, ker je zelo naravno dojemanje domišljjskega sveta. Tako sem prišel do zaključka, da je igričarstvo ključen del sodobne civilizacije, delno kot medij za razvedrilo, delno kot medij za podajanje zgodbe. Ravno zaradi svojih posebnosti lahko služi kot ventil za določene plati človeške narave, ki v modernih časih niso več nujni za preživetje, so pa še vedno del naše psihologije. /se nadaljuje .../

MAGIJSKA GIMNAZIJA LJUBLJANA

PRIHOD V ADAMIJSKO LJUBLJANO

Bojan Ekselenski, Slovenija

DELAJ, KAKOR TI JE VOLJA IN TO NAJ BO
VES ZAKON. LJUBEZEN JE ZAKON, LJUBEZEN
V SKLADU Z VOLJO. /Aleister Crowley/

VSA MAGIJA JE V VOLJI. /Eliphas Levi/

ŽELJA JE TRPLJENJE. /Buda/

Peter je pred sabo razgrnil šolsko aplikacijo. Počohal se je po glavi in mrmrajoče bral seznam:

»Sedem zvezkov, navaden HB svinčnik, nalivno pero in paket bombic, ... , neokrašen kelih iz pravega kristala, 2 cm debela palica iz leske, bakren disk debeline 0,5 do 1 cm in premera 8 do 10 cm, kos lipovega lesa, ...«

Na koncu je prebral še napis z velikimi in debelimi črkami:

»S SABO IMEJTE OBVEZNO TUDI MAPO S ŠOLSKO APLIKACIJO. BREZ NJE NE BOSTE MOGLI ZAKLJUČITI VPISNEGA POSTOPKA IKN BOSTE ZAVRNJENI BREZ MOŽNOSTI PRITOŽBE!«

Do večera je vse, razen palice, zbral in zložil v šolski nahrbtnik. Potežkal ga je in ob teži ga je prešinil izraz bolečine. Kdo bo to tovoril? Jutri ga je čakala pot. Naj se veseli ali ne? Ni se še odločil. Mati bi lahko šla v Magijsko gimnazijo, a tega

ni storila. Tudi njen brat in obe sestri se niso podali po tej poti. Vsi imajo t.i. »magijski gen«, podedoval ga je od nje, a samo on je z Dejanjem volje poslal prošnjo za sprejemni izpit, ga naredil in zdaj je tu. Se bo za to pot odločila tudi mlajša sestra Ela? Bo čez tri leta stopila po poti izziva Dejanja volje?

Ravno je želel ugasniti luč, ko je na vratih nežno potrkalo. Mati.

»Naprej.«

Mati je tiho vstopila:

»Si kaj nestrpen?«

Peter je smehljaje odkimal:

»Prej bi rekel v nekakšnem pričakovanju,« in se zresnil, »Zakaj niste ti ali kdo od tvojih šli na Gimnazijo? Vsi imate ta gen.«

»Magijski gen je samo prvi pogoj. Naslednji in pomembnejši je Dejanje volje. Do njega pride ali, kar je v večini primerov, tudi ne. Pri meni in mojih ni prišlo do tega. Gimnazija je začetek težke poti. Dedi Jože je sledil dejanju volje in je pomemben v svojem poslu. Mogoče se zato tako razumeta,«

Peter se je kislo nasmehnil:

»Ko bi ga pogosteje videl.«

Mati je zaključila:

»Kot sem rekla, svet magije je zelo zahteven.«

Peter je vzdihnil:

»Dedi je zanimivo komentiral, ko sem mu rekel za svoje Dejanje volje,« in pogledal v mamine ljubeče oči, »Do zdaj si svoj uspeh gradil s svojim delom, tam bo tvoj uspeh odvisen od uspeha drugih.«

Zajtrk je minil v znamenju svečane tišine. Vsak se je držal svojega korita in zdolgočaseno žvečil. Na vse je legla senca Petrovega odhoda na Magijsko gimnazijo. Samo Ela je bila razigrana, kar je itak vedno.

Prvi se je poslovil oče z rutinirano pridigo:

»Sin, bodi priden, ubogaj profesorje in drugo osebje šole. Vem, hotel boš sodelovati pri lumparijah, a ne boš. Velja?«

Peter je kisló prikimal. Pogledal je na uro ... Še ura do vlaka. Karto že ima. Nobenih ulomljenih številk perona. Vsaj ne bom padel v kakšen vmesni retro peron, kot tisti očalar v filmu. Na srečo slovenske železnice pri številčenju peronov poznajo samo cela števila. Zakaj sploh vlak?

Mati je spremljala sina do železniške postaje. Ves čas sta kisló molčala.

Vlak je prišel na peron 2. Takoj je videl še nekaj fantov in deklet z obteženimi nahrbtniki in leskovimi palicami. Kakšna sreča. Nobenega sranja s tiščanjem krame skozi steno. Mati je še pomahala sinu in čakala, da vlak odpelje. Večinoma so se na 'Pohorca' vkrcavali mladi.

Hitro si je našel prazen kupe, odprl je okno in pomahal mami. Vsaj do krompirjevih počitnic je ne bo videl. Šolska

pravila. Vlak se je začel premikati. Takoj je zaprl okno. Vrata kupeja so se odprla:

»Je še prosto?« je vprašala plaha deklica. Najprej si videl velike okrogle oči, potem prisrčen mišji fris s pegicami in čisto na koncu še celo njo v vsej njeni drobižkavosti.

Prikimal je. Tudi ona gre na Gimnazijo in s pogledom je ošinil njeno palico. Je sploh kdo, ki NE GRE?

Gledal je skozi okno. Zaslišal je vnovično odpiranje vrat. Sunkovito je obrnil glavo. V vidno polje je udaril nenavaden preklasti tip. Glavo so krasili črni, smešno stoječi lasje (jih s je pokonci spravil s statiko?), pajkovski udi so bili v nekakšnem 'pozor' in očala z dioptrijo dna steklenice so ždela na robu nosu. Potem so tu bili še letalni uhlji in obrazni predmeravi izraz - Mami, jaz bi jokal.

Petra je prešinilo. Križanec med slončkom Dumbom in žalujočim pajkom. Vljudno se je nasmehnil:

»Želiš?«

Fant se je živčno stresel, leskova palica mu je skoraj padla na tla. Peter mu je pomirjujoče dal čas za zajetje sape:

»Kar počasi. Vzemi si čas. Še je prostor, če ti vprašanje ne gre z jezikom, samo previdno s palico. Vsak od nas ima samo po dve očesi, brez rezervnih delov.«

Tudi deklica se je opogumljajoče nasmehnila:

»Samo pazi.«

Petru se je poznalo izkustvo najpopu-

larnejšega fanta III. Osnovne. Znal je navezati kontakte in komunicirat. Fant se je obema skisano nasmehnil, nerodno razpostavil svojo kramo in ugotavljal, kam naj sede. Peter ga je odrešil zadrege in mu ponudi roko:

»Peter. Očitno greva na isto šolo. Naproti mene je še prostor.«

Fant je najprej zmedeno zavrtel s široko razprtimi očmi in sprejel ponujeno roko:

»Miha,« in prikimal, »Tudi jaz grem na tisto gimnazijo. Kar veliko nas je prvošolčkov. Zakaj ni nikogar od starejših letnikov?«

Oglasila se je deklica in poskusila narediti pomemben glas:

»Kaj mislita, da tudi oni s sabo nosijo surove palice?«

Skupaj sta se obrnila proti njej:

»In ti deklíč? Kdo si?«

Postavila se je na drobne nogice, odločno položila ročico na njuni, ju premerila s svetlimi očmi in veselo odvrnila:

»Teja,« in se zresnila, »A vsi me kličejo Miška ali Mici.«

Fanta sta se zarežala:

»Je čudno?«

Posedli so se nazaj. Vlak je ustavil v Laškem. Vstopilo je nekaj ljudi. Niso bili samo dijaki in študenti. Vrata kupeja se odprejo in starejši fant strogo vpraša:

»Je še kaj prostora?«

Vsi trije so skoraj soglasno prikimali:

»Nismo še polni.«

Fant je na polico zalučal nahrbtnik,

odložil plašč in sedel ob vratih. Nekaj trenutkov so molčali. Vlak je potegnil. Tu tum, tu tum je nadaljeval po svojem ritmu. Fant jih je živahno premeril:

»Nihče od vas ne more skriti cilja današnje poti.«

»Veste za našo gimnazijo?«

Fant je naveličano pihnil in odkimal:

»Vaša?« in zlovолjno dodal, »Sam en dan v letu je vpisni dan.«

Teja se je spogledala z Mihom in Petrom in dvignila glas:

»Sem kaj narobe rekla?«

»Mlada damica, najprej se bom predstavil. Jaz sem Tal, dijak, kako naj rečem, zadnjega letnika Gimnazije. Statistično dva od vas treh ne bosta končala, kako naj rečem, prvega letnika. Lahko že zdaj žrebate.«

Prebledeli so in se spogledali. Peter je vprašal:

»Dvakrat ste dejali isto frazo. Kako naj rečem? Kaj naj bi to pomenilo?«

Tal je zadovoljno odvrnil:

»Torej že imamo morebitnega kandidata za naslednji letnik. Pozornost. Zaradi pomanjkanja nje je večina izmeta. Šola je razdeljena na letnike samo na formalni ravni. Za razliko od drugih gimnazij, ima Magijska gimnazija pet letnikov. Od nultega do četrtega. Vsi vi,« jih je prestrelil, »boste morali celo leto garati samo zato,« se je skoraj škodoželjno zarežal, »da boste postali nule in s tem vredni nadaljnjega študija.«

Peter je skomignil z rameni:

»Nule?«

»Tako je! Nula je ime za Neofita, novinca, pač nekoga, ki si je šele zaslužil vstop v svet magije. Najtežje si je nadeti črno kuto neofita. Kasneje je po svoje lažje. Vse to vam bodo razložili danes do večerje, torej nadaljnja vprašanja prihranite za profesorje. Plačani so za prenašanje tudi najneumnejših vprašanj.«

Vsi trije so pogoltnili slino. Njegov glas jim je pobral veselje po spraševanju, čeprav jih je kar razganjalo od vprašanj.

Mimo Petrovih oči je zdrsel napis Ljubljana – Zalog. Vlak je takoj zatem zapeljal v tunel. Peter se je zmedeno predramil:

»Saj za Zalogom ni nobenega tunela.«

Tudi Miha in Teja sta prestrašeno vrtela zbegane oči. Tal je ravnodušno pojasnil:

»Vlak je v tunel zapeljal samo za dijakke gimnazije. Dobrodošli v Adamiji. Saj menda niste mislili?« in se je znova zarežal, »Pa ste!«

Znova je posijalo sonce, tunel je ostal za njimi. Za hip so videli tudi silhueto zidu. Namesto domače pokrajine vse gostejših hiš, nakupovalnih centrov in tovarn, so mimo njih brzela polja z redkimi velikimi hišami, skoraj palačami. Vmes so se premikala vozila. Miha je sunkovito položil roko pred usta, zaskočena od presenečenja. Peter je sledil viru Mihove zaprepatenosti. Tudi njemu je vzelo sapo in glas. Na nebu je zagledal

nekakšno letečo galejo brez jader. Kmalu zagledajo še več letečih ladij. Vsi trije so kar požirali nenavadnosti sveta. Teja je nekaj jecljala:

»To je, to je, to je.«

Tal je prekinil njihovo zaprepatenost:

»Naj se vam usta in oči ne zaskočijo. Ljubljana Adamije je, kako naj rečem, precej drugačna. Zračne ladje so precej ekonomičnejše od hrupnih reaktivcev. Se vam ne zdi?«

Miha je s prsti pokazal na še nekaj letečih stvari.

Tal je zamahnil z roko:

»Saj se boste kmalu nehali čuditi. Raje se pripravite. Gotovo imate na aplikaciji zapisano zbirno mesto.«

Vsi trije so prikimali.

Železniška postaja te Ljubljane je bila popolnoma drugačna, predvsem precej manjša. Imela je samo dva perona in pet tirov. Namesto Bežigrada so se do ograje raztezala polja. Namesto podhoda do Vilharjeve je postajo prečil nadhod. V ozadju je zagledal poznan prizor Kamniško Savinjskih Alp. So Alpe resnične ali privid? Na tirih je bilo nekaj vlakov, iz njih ali v njih so drli ljudje. Takoj je opazil odsotnost žic, a tudi morebitnih dizelskih smrdulj. Veliko je bilo dijakov, prvošolčki so bili še posebej opazni. Tu in tam je kdo koga po nesreči z leskovo palico. Sledilo je malce hude krvi, nekaj tukaj cenzuriranih grdih besed in potem je šlo vse naprej po utečenem redu.

»Piše, da moramo do ploščadi pred vhodom v čakalnico,« ga je iz zvedavega opazovanja predramil plašen Mihov glas.

Peter je malce odsotno prikimal in vsi trije so se odpravili do navedenega mesta. Tam, kjer bi morala biti avtobusna postaja, je bila v aplikaciji omenjena velika ploščad. Cesta jo je ločila od nekakšnega precej velikega zračnega pristanišča, saj ni bilo videti konca. Tam so na neznan način lebdele nenavadne zračne ladje vseh velikosti. Še v Koprski marini ni videl toliko ladijskega vrveža. Ljudje so bili oblečeni precej lahkotno. Pričakoval je srednjeveška oblačila, a se je zmotil. Vsi so imeli moderna oblačila. Tudi čudaških živali ni bilo nikjer. Tudi vseprisotnih mobilnih naprav ni bilo.

Cesta je bila v obe smeri precej polna kočijam podobnih vozil. Le kaj jih poganja?

Na ploščadi so poleg drogov z oznakami čakali možje in žene. Niso bili oblečeni v kute in na glavah jim niso čepeli špičasti klobuki. Prvošolčki so se zgrinjali okoli njih in stebrov z oznakami. Prava parada surovih leskovih palic in različnih stopenj očaranosti ali zmedenosti. Peter se je glasno spomnil zapisa iz šolske aplikacije:

»Oznaka novčiča s številko 1 je moja skupina!«

Miha je pripomnil:

»Moja tudi.«

Teja je plaho rekla:

»Moji so novčič 3.«

Peter se je nasmehnil:

»Torej, če že ne prej, se vidimo v šoli. Velja?«

Poleg droga z zastavico novčiča s številko 1 je stal mož blagih potez. Opogumljajoče je klical:

»Novčiči 1 sem! Vaša vpisna skupina je zapisana v aplikaciji. Vsak jo je dobil. Brez aplikacije ne morete zaključiti vpisa. Ste jo pozabili doma? Poslovite se od novih znancev in se vrnite domov. Vlaki odpeljejo čez pol ure!«

Peter in Miha sta si ogledovala druge. Nekateri so bili plašni, drugi so hoteli igrati pogumne in pomembne, a tretji so samo neprizadeto čakali na nadaljnji korak. Peter je iskal morebitne znane obraze. Brez uspeha.

Potem se je naveličal opazovanja fac in se je razgledoval po okolici. Oči je fokusiral na pristanišče. Razne ladje so ves čas pristajale ali vzletale. Še na Heathrowu ni takšnega prometa. Tam so bili lani spomladi. Prve hiše so bile v smeri Dunajske. Nekaj trenutkov je sledil prevoznemu sredstvu, ki ga je krstil za kočijo. Skoraj neslišno je hitela po brezhibno beli cesti.

Iz razmišljanja in opazovanja ga je izvlekel močan glas očitnega vodje skupine Novčiči 1:

»Tako otroci! Čakanja je konec. Zamujanje brez opravičila je,« naredil je droben premor, »Neopravičljivo. Iz aplikacijske mape vzemite zeleno karto,« in v zrak je dvignil zeleno pobarvan list

papirja in pomahal. »Tako je! ZELENI list. Če je kdo brez mape, še je čas za vlak. Torej! Iz mape vzemite zeleno karto. Imamo vsi? Sledite mi v koloni po dva. Brez prerivanja ali glasnega čebljanja. Tudi brez tega vsi vedo, da ste vpisniki!«

Peter in Miha sta stiskala vsak svojo karto. Molče sta sledila paru pred sabo. Prečkali so cesto in se po stopnicah napotili na širok pomol. Miha je zašepetal:

»Kaj gremo na kakšno ladjo?«

Peter je prikimal:

»Najbrž.«

Otroci so zvedavo opazovali ladje. Ljudje so z zanimanjem spremljali otroški sprevod:

»Nova generacija gimnazijcev. Vedno ista parada leskovih palic.«

Ustavili so se na malce širšem pomolu, pravzaprav precej veliki ploščadi. Mož je dvignil roki in zaklical:

»Malce posluha prosim!«

Pridušeno otroško čebljanje je potihnilo. Mož je pokazal na dolgo in visoko ladjo:

»Tole je naša ladja. Uradna ladja Magijske gimnazije. Imenuje se John Dee. Tako je. Šolska ladja John Dee! Vkrkali se boste lepo eden za drugim, brez drenjanja in kričanja. Imate pri roki vsak svojo karto? Pred vstopom na ladjo jo boste pokazali tisti okrogli napravi z lučko. Ko vas naprava spusti na ladjo, ne boste zdirjali na rob in prodajali zijala, temveč boste disciplinirano in skrbno

sledili oznakam svoje skupine. Ima kdo vprašanje? Karkoli.«

Peter se je spogledal z Mihom in še enkrat pogledal svojo karto:

»Midva sva pripravljena.«

Nekaj otrok je že hotelo stopiti proti brvi.

Mož jim je preprečil in se znova oglasil:

»Prvi grem jaz! Na ladji so tudi druge skupine in člani starejših razredov. Ver-

jetno boste želeli vse povprek spraševati, a tega ne boste storili! Čakal vas bom v vaši kabini in tam boste počakali do konec poti. Kazen za odstopanje je preprosta,« in se grozeče zarežal, »Večerjo vam bo doma postregla vaša mati.«

Peter pihne:

»Tega si nisem tako predstavljal.«

Oglasi se majhen debelušen fantič:

»Starejši brat me je podučil o tem. Ko pridemo na šolo, nas bodo uvrstili v razrede. Vsak bo moral najprej narediti uvrstitveni test in na tej osnovi bodo sestavili razrede.«

Miha je prhnil:

»Torej nobenega govorečega klobuka.«

Fantič se je zarežal:

»Nobenega gobezdavega klobuka in, kar je najlepše, niti sov, ki mečejo pošto. Le kdo bi kidal za njimi?«

Debato je prekinil glas vodje. Otroci so mu ubogljivo sledili.

Peter je porinil karto pred napravo, če najbolj podobni križancu med namizno svetilko in sestrično »Faniko«.

Po malce majavi brvi stopita na palubo. V tleh utripajo oznake N1. P

eter se je oddahnil:

»Smer je res očitna.«

Miha mu je tesno sledil. Sledila sta utripajočim oznakam v tleh in se nista ozirala za okolje. Nista hotela niti za trenutek izgubiti sledi.

Oznake ju pripeljejo v veliko potniško kabino s sedeži v vrstah. Miha se je razgledal:

»Podobno je trajektu.«

Peter je kislo pripomnil:

»Trajekti ne letijo po zraku.«

Fanta sta sedla in se trdno oklepala svojih reči. Vodja je z beležko v roki pozorno spremljal posedanje otrok.

Vrata so se zaprla in zaslišal se je izpust zraka. Kot bi šlo za hermetično zaprtje. Otroci blizu vrat so se zmedeno spogledovali. Vodja jih je pomiril:

»Ne bojte se. Vrata potniških kabin se vedno hermetično zaprejo. Mi sicer ne bomo daleč potovali, a to je običajni varnostni ukrep. Naslednji hip se bodo zategnili varnostni pasovi, zato sedite, kot je narisano na sliki pred vami.«

Peter je pogledal sliko pred sabo in komentiral:

»Kot v letalih.«

Miha je dodal:

»Saj bomo leteli.«

Zaslišalo se je pritajeno brnenje. Zatem so od izpod sedišč skočili gibki pasovi, presenečene učence pripeli na stole in se primerno zategnili. Prižgejo se tudi dodatne luči. Petru je ušlo vprašanje:

»Kaj imajo elektriko?«

Miha je skomignil s koščeni rameni. Očitno je imel za ta dan dovolj presenečenj dežele čudes.

Zaslon v smeri krme je oživel. Prikaže se slika oddaljevanja pristanišča. V kabini je završalo. Ko je vse skupaj postalo preglasno in so se nekateri hoteli rešiti varnostnih pasov, je vodja prevzel nadzor. Zagrmel je:

»Tišina! Glejte in se čudite z očmi in ne rokami ter usti! Polet bo trajal slabih deset minut.«

Imel je prav. Polet se je kmalu zaključil. Hitro se je približevala skupina poslopij, obdana z zidom. Peter je prepoznal lokacijo. S šolskim astronomskim krožkom se je udeležil obiska Observatorija Golovec. Ta Golovec zagotovo ne gosti observatorija.

Pristali so znotraj obzidja, ki je obkrožalo Golovec. Trakovi so se odpeli. Otroci so čebljajoče pograbili stvari in nestrpno prestopali. Vodja se je bliskovito prebil do vrat in se obrnil proti nemirnemu krdelu:

»Otroci, ladjo zapustimo po dva in dva. Sledili mi boste in nikakor ne boste skrenili. Smo znotraj šolskega posestva. Poleg šole so internat in preostali šolski objekti. Do sprejemnice bomo šli lepo urejeno, saj že veste, dva po dva. Tam boste dobili nadaljnja navodila. Pozor! Ne pozabite s sabo vzeti svoje prvošolske krame! Od vaše discipline je odvisno, kako hitro boste dočakali kosilo.«

Nad vhodom v veliko stavbo jih je pričakal napis »DELAJ, KAKOR TI JE VOLJA IN TO NAJ BO VES ZAKON.«

V veliki dvorani, prirejani za sprejem novincev, so se razporedili v štiri kolone. Toliko je bilo miz z oznako N1. Bile so še mize z drugimi oznakami. Za vsako mizo sta sedela fant in dekle, očitno iz starejšega letnika. Šolske uniforme niso bile

videti nič kaj posebej magične. Pač običajne obleke z znakom šole na prsih. Peter je potrpežljivo čakal na vrsto.

Dekletu okroglega obraza je dal potrdilo o sprejemu, fantu pa izpolnjen formular z odrezkom o t.i. preliminarni profilni oceni. Pojma ni mel, kaj je to pomenilo.

Fant je resno kimal in mu v roke porinil mapo z napisom Vpisna mapa:

»V tisti učilnici izpolni obrazce in jih oddaj na označeno mesto.«

Dekle je dodalo:

»Od tega vpisnega dokumenta je odvisno, kam te bodo uvrstili. Stvari pusti v tistem garderobnem delu. Ne boj se, tukaj ni kraj.«

Peter je pogoltnil cmok in se s prisiljenim nasmehom zahvalil. Skoraj zaletel se je v vitko, bledopolto deklico z dolgimi črnimi lasmi. Osorno ga je premerila:

»Novček, ne prerivaj se!«

Peter se je hitro umaknil. Z Mihom sta se odpravila v učilnico na koncu dvorane. Peter je pokazal za visokim dekletom:

»Si slišal mrho? Rekla mi je novček,« in se zarežal, »Kot bi sama bila kaj drugega. Še maminega mleka okoli ust si ni obrisala.«

»Punce bodo vedno ostale samo punce.«

V učilnici je za katedrom stala stroga ženska ostrih potez. Stopila sta do nje. Ona ju je prestrelila s svojimi sinjimi očmi, dobrodošli žrtvi v mojih krempljih:

»Najdita si mesto in počakajta, da se učilnica napolni.«

Peter je našel mesto nekje na sredini. Mapo je položil na mizo in vzel v roke svinčnik. Posvetil se je razmišljanju o tem, kaj ga čaka.

Kmalu se učilnica je napolnila, vrata so se na učiteljičino kretnjo sunkovito, čeprav tiho zaprla in prostoru, polnem pričakovanja je zavladal njen ledeneč glas:

»Naj se predstavim. Sem doktor Helena Norman, podravnateljica te ustanove in vaša profesorica zgodovine. Drage novinke, dragi novinci, to je zelo pomemben test, saj z njim zapečatite letošnje bivanje v tej ustanovi. Ni pravih ali napačnih rešitev. So samo vaše rešitve. Na vsak list napišite svoje ime in priimek in nas počastite še s podpisom. Seveda rešujete s priloženim svinčnikom in pri tem molčite. Začnite!«

Veliki pravokotni zaslon nad profesorico je začel prikazovati odštevanje časa.

Peter je zgrabil svinčnik, odprl mapo, se podpisal na prvi list in prebral prvo vprašanje:

»Magija je:

A: Umetnost

B: Znanost.«

Nekaj časa je razmišljal, zatem se nasmešnil in obkrožil obe izbiri. Naslednje vprašanje:

»Magija se od iluzionizma loči zaradi:

A: Povzročanja sprememb vzrokov pojavnosti

B: Povzročanje sprememb posledic pojavnosti.«

Hitro se je odločil za A. Logično. Že je bil pri naslednjem vprašanju:

»Kdaj izgine želja?

A: Zaradi izpolnitve.

B: Zaradi zavestnega izničenja želje.

C: Magija je odstranjevanje želja.

D: Magija prilagodi okoliščine in želja je nepotrebna.«

To je bilo malce težje. Odločil se je za A.

Sledilo je naslednje vprašanje:

»Meč v vitezovih rokah služi:

A: Uveljavljanju pravice.

B: Zaščiti milosti.

C: Iztrebljanju zla.«

Pri tem vprašanju se je znašel v težavah. Nobeden od treh odgovorov mu ni ustrezal. Ker je bilo časa za razmišljanje malo, se je hitro odločil. Prečrtal je vse tri in dopisal:

»D: Magija prepreči potrebo po vitezovem meču.«

Vsako naslednje vprašanje ga je vse bolj zmedlo. Mogoče pa govoreči klobuk le ni tako napačen način izbiranja. A ker ni »izbranec z dioptrijo«, se je moral prebiti skozi ta preplet vse bolj čudnih vprašanj. Končno je prišel do zadnjega:

»Magija je:

A: Bela.

B: Črna.«

Peter se je nasmešnil. Dopisal je vprašanje:

»Je nož črn ali bel?«

Še enkrat je prelistal vsa vprašanja.

Pri veliki večini vprašanj ni bil prepričan v odgovore.

Iz dileme sta ga odrešila 00:00 na zaslonu in profesorica:

»Končajte! Svinčnike odložite, svoja zbrana dela odložite na tisto mizo. Sledite oznakam do samopostrežne restavracije. To boste storili tiho in brez prerivanja. Po kosilu boste uvrščeni v razrede,« in je zaključila, »Ne delajte si utvar glede uvrstitev. Vsi boste oštevilčeni novčiči. Na osnovi tega testa bomo sestavili najoptimalnejše razrede. Torej z obrazov spravite te izraze čudenja in strahu.«

Peter in Miha se napotita v jedilnico. Nekateri so že jedli, drugi niso vedeli, kaj bi sami s sabo, tretji so si jemali hrano, a preostali so čakali, da pridejo na vrsto. Miha je nejevoljno siknil:

»Kakšen test! Za dve tretjini odgovorov nisem vedel, kaj naj.«

Peter je prikimal:

»Dobrodošel v klubu.«

Zagledala sta drobceno Tejo in ji pomahala. Ravno je s pladnjem v rokah iskala primeren prostor. Hotela jima je odzdraviti, a jo je odrinil visokorasel gizdalin. Nesrečnica je zaplesala kot mario-neta in pladenj s hrano se je razletel po tleh. Vso zardelo od sramu je obkrožil krohot še nekaj fantov, očitno se je družba arogantnih zabavala:

»Tu je prostor za močne.«

Peter se je spogledal z Miho:

»Nekatere stvari bodo vedno enake,«

in se pognal proti deklici. Čas se mu je ustavil. Videl je, kako mu hoče eden od gizdalinov podstaviti nogo. Bliskovito je je spodnesel in tip se je zvrnil. Čisto umetniško za desetko. Peter se je ustavil pri Teji in ji podal roko:

»Očitno boš ...,« a ni končal stavka. Zaznal je približevanje roke. Bliskovito se je obrnil, jo zgrabil in lastnika odrinil. Prav smešno je lovil ravnotežje. Spogledal se je s črnimi očmi mulca, ki je odrinil Tejo:

»Lahko je pet na enega, a pri pet na dva vam zmanjka. Lahko bi se ji opravičil. Gotovo je šlo za nesrečo.«

Fantje so se zmedeno spogledali. Tudi drugi otroci so nemo opazovali. Petru ni bilo jasno, čemu ga vsi opazujejo. Teja se je postavila na nogice in mu zašepetala:

»Zijajo, ker si uporabil nekakšno časovno magijo.«

Peter se je spogledal z njenimi velikimi očmi:

»Magijo? Saj ne znam čarati. Kako naj bi? Isti manj od nule sem kot ti.«

Teja je zaupljivo prikimala:

»Nihče se tako hitro ne premika in reagira, preden se zgodi. Povem ti,« je prepričano zaključila, »Magija je.«

Peter je spustil pogled. Kakšna magija neki? Saj ni ničesar storil. Popolnoma ničesar. Še nekaj trenutkov je bil v očeh pozornosti.

ČUDEŽNI STUDENEC

Ažbe Toman, Slovenija

Prebudil sem se nepremično priklenjen na nekakšen ležalnik iz neznane, lesu podobne, tvarine, ki je bil videti precej obrabljen. Prostor je bil neprijetno hladen in vlažen, a ko so minile prve minute presenečenja in sem premagal zmedenost, ki ga je spremljala, so topli žarki jutranjega sonca že posijali skozi majhno odprtino v steni. Nehote sem opazil, da sem oblečen v tujo obleko neobičajnega kroja iz grobo tkanega blaga, ki je oddajala rahlo neprijeten vonj.

»Kaj se je zgodilo? Kje sem?« je odmevalo v meni. Vprašanja so se vrstila z vrtoglavo naglico in panično sem iskal odgovorov, a v spomin mi ni uspelo priklicati nič oprijemljivega. Tudi pristanka s časovno kapsulo se nisem spominjal. »Se mi je morda zgodila nesreča? Morda odtod skeleča bolečina v zadnjem delu glave? Sem potoval sam?«

Ko sem se tako vneto ukvarjal z različnimi vprašanji povezanimi z mojo usodo, se je nenadoma premaknil zastor na vhodni odprtini v prostor in skoraj neopazno je vstopil starejši mož s košato sivo brado, ki ga nisem poznal. Oblečen je bil v dolgo škrlatno ogrinjalo, ki mu je segalo do gležnjev in obut v zanimive sandale z debelimi podplati. Njegovo starost sem ocenil na kakih sedemdeset let, mogoče nekaj več. Za trenutek me je

ošinil z resnim, skorajda sovražnim, pogledom, potem pa se je približal mizici pod oknom in nanjo odložil nekakšen zavoj, ki ga je prinesel s seboj. Molčal sem in v strahu nestrpno pričakoval nadaljevanje.

Starec je spoznal mojo zadrego in prekinil napetost. Pristopil je bliže in me z mirnim glasom ogovoril v neznanem jeziku. Nekatero besede so mi sicer zvene domače, a pravega pomena kljub temu nisem uspel razbrati. Nemo sem odkimal in povetil pogled. Takoj je doumel; razočarano je zamahnil z roko ter stopil nazaj proti okenski odprtini. Za nekaj minut je obstal na mestu in se zamišljeno zazrl v dalje.

Medtem sem si jaz podrobneje ogledal prostor. Bil je srednje velik, ovalne, skoraj okrogle, oblike in višine kakih dobrih dveh metrov. Verjetno je bil izklesan v večjo kamnito gmoto, saj ni bilo videti kakšnih posebnih znakov zidave. Rdečkaste stene so bile grobo obdelane in na nekaterih krajih močno razpokane. Na eni izmed poličk, ki so bile vklesane v kamen, sem opazil položeno majhno kamnito skodelo. Stekla v okenski odprtini ni bilo, na vhodu v prostor pa je visel le kos težkega blaga z zanimivim vzorcem, ki je spominjal na perzijsko preprogo. Bilo je skromno ure-

jeno z nekaj kosi preprostega pohištva, nizka, neurejena postelja pa je nakazovala, da v prostoru nekdo prebiva. Za razsvetljavo so verjetno uporabljali sveče ali oljenke.

Kje točno se nahajam in v katerem času preteklosti mi ni uspelo ugotoviti. Mrzlično sem iskal predmet ali kakšen drug znak, ki bi mi odgovoril na to vprašanje, a brez uspeha. Tudi okno se je nahajalo precej visoko v steni in skozenj sem lahko videl le modro nebo. Odgovor se mi je tako izmikal in zadnje upanje mi je vlival le še zavoj na mizici pod oknom.

Zbral sem pogum in spregovoril v stari zemljanščini, jeziku, ki ga v mojih časih nismo več uporabljali, a je bil v mnogih ozirih podoben modernemu.

»Kje sem? Odpelji me do moje kapsule! Kje je moja oprema in obleka? Zakaj sem zvezan?« je vrel iz mene. Starec se je zdrznil in me presenečeno pogledal naravnost v oči. Tudi on me ni razumel. Ponižneje sem poskusil še z nekaterimi drugimi izumrlimi jeziki, a zaman. Ugotovil sem, da sem brez univerzalnega prevajalnika popolnoma nemočen.

Pogrešal sem tudi ostalo opremo, ki sem jo običajno imel pri sebi in počasi se me je začel lotevati obup. Poslati nisem mogel niti sporočila moji turistični agenciji za časovna potovanja.

»Kaj, če niso dobro preverili lokacije? Ali pa je mogoče šlo z mojo kapsulo kaj narobe?« sem pomislil. »Kaj, če je uničena in bom do konca svojih dni obsojen

na življenje v nekem zgodovinskem obdobju?« Misel na ujetništvo v času je v meni vzbujala močan občutek tesnobe.

Potem se mi je pogled ponovno ustavil na skrivnostnem zavoj. Starec se je, kot bi mi bral misli, nagnil nad mizico in ga končno razvil. Rahlo se je zaprašilo in v snopu sončne svetlobe je bilo opaziti prašne delce, ki so se dvigovali proti stropu. V notranjosti se je, na moje veliko presenečenje, skrivala tanka knjižica, vezana v porumenelo belo usnje. Stari mož jo je s strahospoštovanjem vzel v roke in z dlanjo z nje previdno obrisal prah. Nekaj minut si jo je podrobno ogledoval z vseh strani, a odprl je ni. Ko je končal, jo je nemirno odložil na rob stola poleg mene, z levico pa je segel pod moje naslonjalo in mi osvobodil roke.

Razumel sem namig in srce mi je začelo hitreje utripati. S tresočima rokama sem prijel za platnice, ki so bile umetno okrašene z zlatimi ornamentami in previdno odprl. Na močno načetem listu polnem vijoličnih madežev je bilo z velikimi črnimi črkami natiskano:

*Čudežni studenec,
povest iz starih časov.*

V tistem trenutku mi je nekaj kot puščica švignilo skozi možgane in mi kot blisk razsvetlilo razum. Za nekaj sekund sem postal popolnoma omotičen, potem pa me je spreletel srh po celem telesu.

<>

JEČA

Martin Vavpotič, Slovenija

Preden sem se zavedel, kaj se dogaja, so me vrgli skozi temen, strm jašek navzdol v ječo. Ne vem, koliko časa sem padal po njem. Zdelo se mi je, da padam cele tedne. Nekako kot titani, ko jih je Zeus vrgel v Tartar.

Če bi vam povedal, zakaj so me vrgli v ječo, bi se mi smejali. Ko sem prispel na Elios, sem moral jasno čez carino. Kdor misli, da so ga cariniki že temeljito pregledali, nima pojma, kaj je to pregled, dokler ga v roke ne vzamejo Eliosijci. Obrnejo ti oblačila, žepe na oblačilih, celo čevlje moraš sneti, da ne skrivaš kaj v njih. Potnike pričnejo snemati takoj ko stopijo s potovalnega plovila tako da ni nikakršne možnosti, da bi kje kaj skrnil in potem na poti ven pobral.

No, ko so predragi 'organi' preiskovali mojo osebno prtljago, so v njih našli – pomislite – tablete proti potovalni bolezni. Ker sem čez velike razdalje vesolja potoval šele drugič, se nisem mogel privaditi na stalno pomanjkanje gravitacije. Vedel pa sem, kaj se zgodi, ko dobiš potovalno bolezen. Torej sem pred odhodom zavil v lekarno na letališču in kupil dva – ne enega, ampak dva – zavojevčka tablet.

Ker jih nisem skrival, je ustrežljivi carinik seveda našel obe škatlici. Ena je bila še polna, uporabiti sem jo namera-

val za pot nazaj domov, v drugi pa je bila le še ena tableta. Pomislite, ena sama tableta! In ta tableta je bila tisto, zaradi česar so me na hitro obsodili in vrgli v najtemnejši kot Elosa.

V teh tabletah je namreč neka sestavina, ki na organizem Eliosijcev deluje skrajno škodljivo. Nekaj v zvezi z aminokislinami ali beljakovinami, kaj pa jaz vem. Ker so Eliosijci skrajno ustrežljiv narod, so priredili svoje zakone, da lahko tujci nosijo to snov v minimalnih, nenevarnih količinah s seboj, če jih potrebujejo. Ta minimalna količina pa je bila ravno toliko, kot je je v eni škatlici tablet. In ker sem jaz imel še eno celo tableto v drugi škatlici, sem nosil s seboj prekomerno mero. Torej sem kršil zakon! In ko na Eliosu prekršiš zakon, pa naj je to napačno prečkanje ceste ali množični umor, je učinek povsem enak. Odvlekli so me v arest, od tam na sodišče, kjer niti ni bilo potrebno slišati mojega zagovora, kot se je izrazil izjemno prijazni sodnik, od tam pa navzdol po cevi, ki sem jo že opisal.

V kakšno ječo naj bi me vrgli, nisem slišal. Vendar sem pred nekaj leti slišal, da obstaja na Eliosu zaradi zakonov proti protekciji kriminalcev drugih ras ena sama ječa za vse zločince. Edini podatek, ki mi ga je sodišče blagovolilo podariti,

je bila paznikova opazka, ki naj bi me povsem pomirila:

»Ne skrbi, tam ljudje tvoje sorte ne ostanejo dolgo.«

Ko sem priletel iz cevi, me je vrglo na tla. Udarec me je omamilo, ne vem za koliko časa. Ko sem se ovedel, sem nad seboj zagledal pestro zbirko gnusnih obrazov, na katerih so se bohotali razne glive, bakterije in ostali zajedanci. Skozi vso to biološko raznolikost sem prepoznal odurne poteze Lebsincev, navidezno plemenite obraze Meranov, za katerimi se je pogosto skrival kanibalizem, in celo Kabariji so bili med njimi. Čeprav so se radi hvalili, da na njihovem planetu ni zločincev, zdaj vem zakaj. Vsi so bili tukaj.

Kaj bi moral narediti? Zagroziti, se jadrno pobrati in umakniti? Ne vem. Storil nisem ničesar, a očitno je bilo to dovolj žaljivo. Številne roke so se kot roj kač zganile proti meni, me pograbile, dvignile s tal in me pričele stiskati ter mečkati, pri tem pa mi z izjemno vpljudnostjo silile po žepih, da bi si prilastile še tisto malo lastnine, kolikor so mi jo pustili Eliosijci. Otepal sem se jih, kolikor je šlo, a najmanjši Lebsinci so za dve glavi višji in vsaj petdeset kil težji od moje sorte. To tonažo sem kmalu občutil na sebi, ko se je eden od njih očitno vrgel name, tik potem ko me je povsem nežno položil na tla.

Bil sem že popolnoma otopel ob bolečin. Imel sem občutek, da me bo vsak hip pobralo. Takrat pa sem zaslišal glas, ki ni

bil podoben renčanju, ki so ga z nekakšno prisiljeno radostjo oddajali moji žeparji. Glas je bil visok in jasen, kot ptica pevka v jutranjem letu. Komu je pripadal, nisem videl, ker so me novi znanci prijateljsko obkrožali z vseh strani.

Če bi moral ponoviti besedo, ki jo je izrekel kristalno čisti glas, bi bilo to nekaj podobnega kot raskaari!

»RAASKARI!« je ponovil glas, to pot tako glasno, da bi vzklik celo z njegovo milino lahko poimenoval derenje.

In tedaj se je krog mojih žeparjev odprl in odlučil od mene. Vsi grobijani so stopili stran, očitno obvladani s strani govorca z visokim glasom.

»Bistore!« se je glas še enkrat oglasil. To pot ni bil več tako visok, bil je obvladan moški glas. Prej bi si ga še upal imenovati za ženskega, vendar bi bilo prav smešno, da bi taki človečnjaški biki ubogali žensko.

Po tleh so zazveneli nekateri predmeti. Ko sem, pomečkan, trudoma pogledal naokoli po betonskem podu, sem videl, da so izpustili stvari, ki so mi jih pravkar ukradli.

Pričel sem jih pobirati, ne da bi mi uspelo dvigniti glavo, da bi videl, kaj se dogaja nad menoj.

Ko sem pobral večino, sem se nekako postavil na noge in se opotekel proti steni. Tam sem se s hrptom uprl v steno in spolzel na tla. Takrat sem pogledal naokoli, da bi videl tistega, ki me je rešil pred živimi kolosi. Edino, kar sem videl,

je bil motni obris, ki se je obrnil proč in izginil v daljavi.

Kot bi me iznenada zajel silovit snežen plaz, me je zavest zapustila in utonil sem v spanec brez sanj.

Prebudil me je neznanski hrup, ki se je širil povsod okoli. Hrup so povzročali ostali zaporniki, zakaj pa nisem videl. Brez usmiljenja so se ruvali med seboj in si nekaj trgali iz rok.

Dva Lebsinca sta bila posebej zagreta za prerivanje. Oba sta zgrabila isti predmet ter si ga hotela prisvojiti. Mednju se je tedaj pognal krvoločan Meran in jima predmet izbil iz rok. Ta je naredil lok po zraku in priletel naravnost meni pred noge. Bil je nekakšen rjav zavoj. Brez oklevanja sem ga skril v svoje oblačilo in ga sklenil preučiti, ko se bodo duhovi pomirili in njihovi lastniki razšli.

Prerivanja je bilo hitro konec. Tisti, ki so uspeli nagrabiti vsaj nekaj majhnih zavojev, so se jadrno poskrili, medtem so večji trgali predmete šibkejšim iz rok. Tisti, ki so ostali brez, so se z obupanimi stoki vlačili naokrog in iskali nekaj, česar ni bilo. Na tleh je ležalo še toplo truplo drobnega Kabarijca, ki ga je za seboj pustil neusmiljeni Meran. Izvlekel je dolg nož in zabodel Kabarijca, ki si je po nekaj minutah končno uspel prisvojiti enega od tistih zavojev.

Ko sem tako gledal naokoli, pri čemer se mi je oko največkrat ustavilo na truplu malega Kabarijca, me je preplaval grozljiv

občutek. Do zdaj nisem opazil nobenih paznikov ali še huje, nobenih vrat. Edina odprtina je bila cev, po kateri sem prispel včeraj. Prešinilo me je strašno spoznanje: očitno so v tej ječi jetniki sami skrbeli za nadzor populacije. Edini zakon je bil zakon preživetja. Tukaj nisi imel prijatelja, bili so izključno sovražniki.

»Lep pogled, kajne?« je rekel osiveli glas na moji desni. Njegov lastnik je bil človek, ki se je verjetno postaral v nekaj dneh bivanja v tem prelestnem bivališču. Njegove obrazne poteze, čeprav zelo iznakažene, so mi razodele, da pripada rasi Adorcev, torej moji rasi.

»Kakšen kraj je tole?« sem ga vprašal, ker se nisem mogel spomniti nič pame-tejšega.

»Mar te senca modrosti še ni našla, krepostni mladič?« Zasmel se je in pokazal brezzobe čeljusti. Njegova polt je bila strašansko rumena, zato sem sklepal, da ga razžira skorbut.

»Ta peklenski raj,« je nadaljeval, »se imenuje Maag Boh ali Zavetišče Prekletih. Mislim, da ne boš našel kraja v galaksiji, ki bi bil bolje obložen z zločinci, hudodelci in morilci. Maag Boh je ječa, v katero so skoraj vse vlade poslale svoje kaznjence, ki jim je bila namenjena veličastna dosmrtna ječa ali smrtna kazen. Elios je bil pripravno mesto za to, ker je že od nekdaj slovel po nepreglednih vrstah zločincev. Če hočeš spremeniti človeka v zločinca, postavi med njega in njegovo življenje zakone. No, Eliosijci so gospodarji te obrti. In

ker na njihovem svetu tako zločin skoraj ne obstaja, so se tudi ostali svetovi obrnili k njim po pomoč. Zdaj zmečejo vse zločince sem notri, kjer jih ni nikoli preveč, čeprav se poléti za to letovišče nikoli ne prekinejo.«

»Si tudi ti zločinec?« sem vprašal svojega sogovornika.

»Pobič, zakaj pa misliš, da sem tukaj? Sicer pa, tukaj smo vsi zločinci. Če ne že takrat, ko pridemo, pa potem. Tukaj ne boš preživel, če boš hotel ostati čist in nedotaknjen. Ali boš kradel in ubijal ali pa boš strohnel.«

»Kdo je včeraj preprečil drhali, da me ni obrala do kosti?«

»Ah, torej si spoznal pravega gospodarja te ječe. Verjetno si že opazil, da ni nikjer nobenega paznika, videonadzora ali rešetkastih vrat. Tu spodaj vladajo tisti, ki so močnejši od ostalih. Ponavadi so to Lebsinci, ki so največji, ali pa Meranci, ki so najbolj krvi žejni. Toda motiš se, če misliš tako. Edini pravi gospodar te ječe je skrivnostna pojava. Pojava, ki ravnokar prihaja!«

Pogledal sem v smer, v katero je gledal moj sogovornik in v mraku zagledal sloko postavo, ki sem jo bežno videl tudi prejšnji dan. Nekaj časa je tavalala po poltemi, da si je nisem mogel natančno ogledati. Potem pa se je nenadoma namerila na največjega in najširšega Lebsinca, s katerim osebno ne bi nikoli rad češenj zobal. Ta si je nagrabil zajetno količino rjavih zavojev. Na desni strani

tega orjaka sem zagledal tudi nekega Merana, ki se je velikanu bližal z ukrivljenim nožem v rokah. Očitno je sla po teh zavitkih premagala strah pred velikanovim udarcem. Kot uročen sem gledal, kako je Meran delal tatinške korake proti sedečemu velikanu, ko se je na svetlem nenadoma pojavil takoimenovani gospodar ječe. Pri tem mi je kazal hrbet, tako da nisem videl njegovega obraza.

Meranu je zastal korak, Lebsinec se je zastrmel proti prišleku. Celo na tako razdaljo sem lahko bral strah v velikanovih očeh. Očitno se je neustrašni orjak bal gospodarja. Ob tem sem bil presenečen. 'Gospodar' je bil namreč suhljat, na videz povsem nepomemben mladenič, verjetno moje starosti! V njem ni bilo nič močnega, nič prevladujočega, nič strašega, a Lebsinec, ki bi z lahkoto pometil s šestimi takimi, kot sem bil jaz, se ga je bal, kot da bi bil kak ubog ščurek.

'Gospodar' je stegnil roko in Lebsinec mu je brez besed podal več kot polovico svojih zavojev. 'Gospodar' jih je pobral, potem pa se obrnil še proti Meranu, ki je grozil Lebsincu z nožem. Ko je 'gospodar' naredil prvi korak proti njemu, se je ta pričel sesedati v samega vase, dokler ni bil povsem sključen. 'Gospodar' je nekaj časa stal pred njim in zrl vanj, potem pa se je obrnil in izginil v temi, preden bi lahko jaz ujel pogled na njegov obraz.

»To je Gospodar?«

»Vem, tudi sam sem bil najprej neje-

veren. A čakaj, da vidiš, kakšen je njegov obraz. Ko ga boš zagledal in občutil njegovo moč, potem boš vedel, zakaj se ga bojijo.«

»Je mar kakšen borilni guru?«

»V tej luknji sem že peto leto. Tale naš 'gospodar' je bil notri že dosti prej. Bil je dosti mlajši, še bolj rosen kot ti, ko sem ga prvič ugledal, vendar je bila njegova oblast že takrat neomajana. In v vseh teh petih letih nisem videl, da bi kdajkoli izvedel eno samo potezo nasilja.«

»V čem pa je potem njegova moč?«

»Boš že videl,« je rekel starina in odšepal proč.

Nepričakovano se mi je zdaj oglasil želodec. Ta zvok me je spomnil, da v svoji obleki skrivam enega tistih zavojev. Previdno, da ne bi zbujal pozornosti, sem ga privlekel na plano in ga počasi odvil. Njegova vsebina ni imela nikakršne znane oblike, vendar mi je vonj, čep-rav jedek kot amoniak, razodel njegov namen. Hrana! Ta brezoblična gmota je bila hrana! Zanja so se ravsali, borili in umirali vsi ti jetniki. Ker nisem ničesar jedel že več dni, sem kljub nevzdržnemu vonju vseeno poskusil. Pričakoval sem kaj ogabnega, vendar je bil rezultat še hujši: okusa sploh ni bilo. In da bi bila stvar še hujša, reč je bila mehka, kot bi jedel kakega mehkužca.

Kot Adorec iz dokaj premožne družine še nikoli nisem izkusil lakote. Zato je bilo moje prvo srečanje z njo še bolj pretresljivo, kot bi si mislili.

Mislil sem, da tega 'gospodarja' še dolgo ne bom imel priložnosti videti. A že naslednji dan sem imel čast videti njegovo obličje.

Sedel sem ob steni in poskušal zaspati kljub vsemu hrupu, ki so ga delali ostali jetniki, ko so se ruvali za včeraj nagrabiljene pakete hrane. Potem ko je pohabil dva Merana, je Lebsinec s truščem sedel poleg mene. Bil je utrujen od boja, vendar zadovoljen nad svojo pridobitvijo. Bil je isti hrust, ki mu je 'gospodar' ječe prejšnji dan odvezel polovico zaloga. In kot bi ga s tem poklical, se je ta iznenada pojavil le nekaj metrov pred menoj.

Kako sem vedel, da je bil on? Obleka je bila ista, sloka postava je bila ista. A zdaj nisem videl njegovega koščenega hrbta in šibko krivega tilnika, zdaj sem videl njegov obraz.

Moram reči, da sem bil nad tem neka-ko razočaran. Obraz namreč ni bil nič posebnega, njegovi lasje so bili popolnoma črni. A oči so bile tiste, ki so mi povedale, da gledam pravega. Oči so bile zelene! Bolj kot trava, bolj kot pomladni listi, ničesar se ni moglo primerjati z njim. In ta zelenost, s katero je gledal. V njej je bila nepopisna globina, ki je nisem videl niti v jasnem morju.

Lebsinec, ki je imel že neprijetno izkušnjo z 'gospodarjem', je kljub boleči nogi, kjer ga je eden od Meranov krepko ranil, vstal in odšel proč. Bilo je groteskno: Lebsinec je bil kot medved proti 'gospodarju', a se ga je bal. To me še zdaj osupi.

Lebsinski orjak je izginil, 'gospodar' pa je strmel vame. Bil sem kot uročen. Neka-ko polglasno sem razumel, zakaj se ga vsi bojijo. Njegov pogled je bil kot niti lutke v rokah lutkarja. Ni premaknil svojih ustnic, zgolj s pogledom mi je velel, naj vstanem. Noge so se kar same premaknile in postavil sem se nanje. Bil je manjši in šibkejši od mene. Če bi se srečala v pretepu, bi ne dvomil o svoji zmagi.

»Pridi z menoj,« je rekel, se obrnil in se oddaljil. Njegov glas je bil glas komaj odraslega otroka, a v njej je bilo čutiti samozavest, veliko kot sonce. Ta človek je zaupal sam vase kot nihče drug. Bil je obvladan glas, glas zmagovalca. Toda to ni spadalo skupaj. Prisodil bi mu kvečjemu dvajset let, vse na njem pa je govorilo, da je dosti starejši.

Kot uročen sem stopil za njim. Sledil sem mu skozi temne predore in hodnike. Hodil je z obvladanim korakom. Njegovih stopinj nisem slišal. Obut je bil v mehke čevlje, katerih podplat ni bil gumijast ali lesen. Bilo je blago, hodil je po lastnih stopalih. Njegova oblačila so bila usklajena s tem obuvalom.

Nisem poznal rase, ki bi se oblačila tako. Vse na njem je bilo mehko sive barve, imel je dolge rokave in hlačnice, presenetljivo nobenega plašča, čeprav je bilo v teh ječah hladno. In naravnost osupljuječe, vse na njem je bilo brezma-žežno čisto, medtem ko so bili ostali zaporniki umazani kot živali. Nenadoma sva prispela v širok odsek hodnika. Bila je kot nekakšno izogibališče ali pa le prostor za delavce, ko so še gradili to luknjo.

Tu si je 'gospodar' očitno uredil svoj dom. Po tleh je bilo postlano z gostim krznom, očitno ga je odvezel svojim sojetnikom. Naokoli so po tleh ležale razne škatle, vendar so bile postavljene v urejenem sistemu. Po stenah je bilo izobeše-no nekaj krp meni neznanih tkanin, na njih so bile naslikane zvezde in luna. Več lun, vsaka je imela svojo meno.

'Gospodar' se je usedel na eno od krznenih ogrinjal, z drugo se je ogrnil. Stegnil je roko in se dotaknil stikala na steni. Pred njim je zažarela neonska žarnica, ki bi jo zlahka poimenoval ubijalec za žuželke. Imela je tisti slepeč sij.

O Življenju, Vesolju in sploh Vsem www.andros.si/vesolje/

- podroben opis Sonca in planetov Osončja,
- nastanek in mehanika galaksij,
- rojstvo, življenje in smrt zvezd,
- bigbang, struktura vesolja in njegov konec,
- o možnostih življenja na različnih planetih,
- potovanja na Mars, izza meja Osončja in še dlje,
- pojmovnik, pojasnilo manj znanih pojmov, formule.

»Sedi, prosim,« je rekel in mi prijazno pomignil.

Še vedno se nisem mogel navaditi prepada med njegovim izgledom in njegovim obnašanjem. Vendar sem se usedel nasproti njega in se zagledal v njegov obraz, osvetljen od neonske svetlobe.

»Lahko ti pomagam,« je rekel takrat. V trenutku mi je v spomin priplul nek star film, ki je pripovedoval o zaporih starih časov. Tam so si vplivni posamezniki ustvarili svoje male imperije v ječah. Taki ljudje so te varovali, če si jim seveda izkazal naklonjenost z vse prej kot normalnimi človeškimi dejanji.

»Želiš oditi proč od teh zidov, mar ne?«

Te besede so me popolnoma presuni- le. Človek, ki sem ga ravnokar hotel ime- novati za zlo na visokem mestu, mi je ponujal izhod.

»Zakaj mi hočeš pomagati?« sem vprašal.

»V tej ječi sta le dve sorti ljudi,« je odvrnil s tisto zdaj že znano obvladljivo- stjo v glasu. »Tisti, ki si to zaslužijo, in tisti, ki to hočejo. Ti nisi ne eden ne drug. Zakaj bi torej ostal?«

Kako pretresljivo preprosto so zvene- le njegove besede! Nisem spadal v to luknjo, zato mi je ponudil izhod!

»Mora biti vzrok,« sem vztrajal. »Kaj hočeš v zameno?«

»Postavljaš napačna vprašanja,« je odvrnil in se hladno nasmehnil. Bil je kot bitje z drugega vesolja, ujeto v telo šolarja.

»Čez nekaj dni te bom prišel iskat,«

mi je rekel. »Odhod bo nenaden, ker bova morala prehiteti vse varnostne sis- teme in paznike.«

»Kakšne varnostne sisteme? Nikjer nisem videl niti kamere,« sem mu pos- kušal ugovarjati. Kot bi se poskusil izka- zati za pametnejšega od njega.

»Če jih nisi videl, še ne pomeni, da jih ni,« je odvrnil. »Povsod so. Kamere, mikrofoni, detektorji toplote in gibanja. Opravljajo nalogo, ki je ne morejo ljudje. Ti tičijo zgoraj in gledajo na zaslone. Povsod so, razen tukaj. Moji prostori so čisti.«

Razgledal sem se po 'gospodarjevih' prostorih. Če bi bil slep, bi morda celo verjel, da sediva v kraljevski sobani.

»Zapomni si. To, kjer se nahajava, ni le ječa. Je peklenški raj, ustvarjen iz prav posebnega razloga.«

»Kakšnega?«

»Napačno vprašanje,« je ponovil besedi, ki sta mi že šli počasi na živce. Raje sem se odvrnil od te teme.

»Ti torej veš, kako pobegniti?«

»To bova kmalu videla. Čeprav se izmuzneva vsemu nadzoru, imava še vedno dolgo pot. Ko si potoval po cevi, se ti je čas praktično ustavil. V resnici si padal več minut. Pot na prostost je dalj- ša, kot si predstavljaš.«

»Pa je mogoče?« sem ga vprašal z dvomom v glasu. Nasmehnil se je, kot se je znal: hladno, le z usti, pa vendar nisem imel občutka, da se igra z menoj.

»Spet postavljaš napačna vprašanja,

Varino z Adorie,« je rekel. Osupnil sem. Kako je izvedel moje ime, mi niti približno ni bilo jasno.

»Zdaj se moraš vrniti na svoj kraj, sicer bodo posumili,« je rekel za zaključek.

Odšel sem nazaj do svoje stene v prostoru s prihodno cevjo. Poskusil sem zaspati, pa mi ni ravno uspevalo. Pred očmi mi je plesalo dejstvo, da morda kmalu zapustim to hudičevo gnezdo. Do zdaj sem imel srečo, da še nisem dobro izkusil njenih čarov in upal sem, da mi bo to uspevalo tudi v prihodnje, dokler ne napoči čas.

Dnevi so se vlekli, a 'gospodarja' ni bilo. Čakanje mi je presedalo. Premagoval sem se in jedel tisto ogabno hrano ali karkoli naj bi že bila. Ko sem dokončal svoj paket, se je lakota pojavila z desetkratno silovitostjo in me pričela rezati po želodcu, da me je kar zvijalo. Opazil sem nekaj paketov pri drugih jetnikih, največ jih je imel jasno Lebsinec. Nekega dne, ko sem opazil, da je zaprl oči, sem se potihem splazil do njega in mu ukradel dva.

Kradel sem prvič v življenju. Na Adorii, kjer sem živel vse svoje življenje, ni bilo potrebno jemati drugim, da si ostal živ. Tu je bilo drugače. Tu so na površje prišle najtemnejše človeške vrline, od kraje pa vse tja do ljubezni do skrajnega nasilja in morije. Le upal sem, da me ta tema ne bo tako hitro prevzela kot je ostale. A kljub upanju sem začutil nekje

na dnu duše, da se je nekaj rodilo v njenih najbolj zatrtih koncih in pričelo ključvati moje možgane. S kljuvanjem je počasi, vendar vztrajno raslo. Tik preden sem zaspal, sem nekako podzavestno zaslutil, kaj je mislil 'gospodar' s tistim drugim namenom tega prekleenskega kraja.

Nekega večera so vse luči brez opozorila ugasnile ter se prižgale čez manj kot sekundo. Navajen sem bil monotonosti teh prostorov. Luči so vedno gorele, zaradi njih je bilo težko zaspati. To je bilo tisto. Vse v tej luknji je bilo nastavljeno tako, da je čimbolj oteževalo normalne življenjske procese.

Ko so se torej luči, pa čeprav zgolj za hipec, ugasnile, je bil to dogodek brez primere. Jetniki so nepričakovano oživelili in ves prostor je napolnila napetost. Čakal sem skupaj z ostalimi. Čakal na nekaj, kar bi nam prineslo upanje, da izginemo od tukaj. A zgodilo se ni nič.

Takrat se resnično ni zgodilo nič, a nekaj se je pričelo dogajati čez nekaj dni. Na svojih sojetnikih sem opazil neko čudno podrobnost. Vsi so se pričeli praskati po glavi. Kot bi nenadoma mednje prišla epidemija uši. In ker so se praskali vsi, sem se pričel tudi jaz. Srbenje je kmalu postalo neznosno tako zame kot ostale, da niti spati nismo mogli več. In če sem uspel zaspati za trenutek, sem v mislih videl le en stavek: ubij 'gospodarja'!

Ta misel je postala tako prevladujoča v mojih možganih, da sem se pričel že čuditi. Kot bi mi jo nekdo neutrudno vcepljeval. In takrat sem znova začutil tisto slutnjo, čemu bi lahko služil ta zapor. Bila je pred mojimi očmi, a takoj ko sem jo nameraval prebrati, jo je nasilno nadomestil ukaz, zaradi katerega se je sploh pojavila. Ubij 'gospodarja'!

Bil je dan kot vsi ostali. Pravkar mi je zmanjkalo drugega ukradenega paketa ogabne hrane, ki ni več imela neznosnega vonja niti ne brezbarvnega okusa. To sem nekako opazil na samem sebi. Nič v mojem življenju mi ni bilo več dragoceno. Kot Adorec sem bil verjetno razvajen, vaje razločnih vonjev, okusov, glasov. Tega tukaj ni bilo. Postajalo je neznosno in kot bi bila zdravilo za to ujetost, se je znova pojavila misel ubij 'gospodarja'.

Tedaj se je mimo mene bolj opotekel kot šel tisti znani Lebsinec. Srbenje mu je šlo pošteno na živce, morda še bolj kot meni. Obupan se je obrnil naokoli za cel krog, se nenadoma zastrmel vame, v naslednjem hipu pa je že planil proti meni.

Bilo mi je, kot bi tovornjak priletel vame. Zmanjkalo mi je sape, Lebsinec pa me je zgrabil, dvignil s tal in zabrisal v nasprotno steno.

Zavrtelo se mi je pred očmi, skoraj bi izgubil zavest. Edino, kar sem videl, je bilo Lebsinčevo ogromno telo, ki se je spuščalo proti meni. V daljavi sem videl

ostale jetnike, ki so drveli proti moji smeri. Za hipec sem morda celo pomislil, da mi hočejo pomagati. A ko sem začutil tudi njihove pesti na svojem hrbtu, sem vedel, da se motim.

Kot bi bila toča topovskih krogel je bilo po meni. Mislil sem že, da se bom naposled le moral posloviti od upanja na beg in življenja hkrati.

Takrat pa je moje napadalce nekaj silovito vrglo proč. Kot bi točo preglasil snežni plaz, sem v glavi zaslišal huronski krik, ki je pripadal znanemu glasu.

Zagledal sem ga. On, 'gospodar', je skočil mednje kot orel med perjad in jih brez besed spodil z mene. Potem me je dvignil, kar je bil očitno strašanski napor za njegovo oslabelelo telo, me prijel pod ramo ter me pričel vleči proti hodniku, kjer je bila njegov dom.

»Nekdo je razpisal nagrado na tvojo glavo,« mi je rekel šepetaje na uho.

Tedaj pa sem prvič po dolgem času zaslišal njegov glas, ki mi je šinil na uho kot udarni val. Zakričal je od bolečine, čutil sem, kako je nekaj moglo trčiti vanj, ker je sunek prenesel tudi name.

Padel sem po tleh na hrbet in se zagledal vanj. Njegovo obraz je bil spačen, vendar nisem videl nobene poškodbe. V naslednjem hipu se je nad njim pojavil krvoločan Meran, ki se je v napadnem skoku pognal nadenj.

Ni ga mogel videti, nobene možnosti ni imel, da bi se izognil smrtnemu udarcu, ki ga je Meran nameraval zada-

ti s celotno svojo težo v njegov oslabeledi tilnik.

Njegova hitrost je bila presenetljiva. Obrnil se je s tako hitrostjo, da tega sploh nisem utegnil opaziti. 'Gospodar' je z jekleno palico prestregel Meranov udarec, ki jo je očitno imel nekje skrito; takoj je sledil še en, namerjen v Meranovo glavo. Nekaj je krepko počilo in Meranu je šinila kri v debelem curku iz čeljusti blizu ušesa. Odnoslo ga je na tla, kjer je negibno obležal.

Zaslišal sem nekakšen bojni krik, in videl Kabarijca, ki je planil proti meni z druge strani. 'Gospodar' se je urno okrenil, stopil čez mene, izprožil roko in vrgel jekleno palico v Kabarijca. Obrnil se je tretjič...

Jaz nisem videl njegovih nasprotnikov, a on jih očitno je. Vrtel se je kot nor, prestregel udarce in delil nazaj. V njegovih gibih ni bilo nič vidno priučenega, a tam je bila hitrost, ki je zadostovala. Vedel je, kam bodo udarili.

Kmalu je postal vidno izčrpan. Tedaj je zaprl oči, skremžil obraz in zamahnil z rokami na vse strani. Vsi jetniki so zakričali od bolečin in se opotekli stran od naju.

Sklonil se je k meni, me dvignil in odvlekel proč od njih. Ko sem bil znova tako blizu njega, sem lahko bral na njegovem obrazu, da je na robu svojih moči. Ne vem, kdo je vlekel koga: on mene ali morebiti jaz njega. Hodila in hodila sva. Šla sva mimo njegovega bivališča in še

naprej. Hodnik je postal popolnoma temen, ničesar nisem videl. A šla sva naprej. Očitno je vedel, kam mora iti.

Verjetno je minilo vsaj kakšno uro, preden sva se ustavila. Skoraj vrgel me je na tla, takoj pa je tudi on padel poleg mene. Slišal sem njegovo piskajoče sopeanje. Nekaj je bilo narobe z njegovimi pljuči, to sem uganil.

»Kako si?« sem vprašal, da bi prekinil tišino, ki je glodala po mojih ušesih.

»Dobro, pa ti?« je odgovoril in se kratko zasmejal.

»Mislim, da obstaja upanje, dokler sva živa,« sem dodal. Bila sva zmrcvarjena kot dva psa, pa vendar sem bil nenadoma poln upanja. Tista grozna srbečica je izginila, očitno je bila povezana z samozavestjo. Rekel je, da se bo vrnil, ko bo našel izhod. Vrnil se je pome, torej ga je našel. In zdaj sva bila na poti proti njemu. To mi je dajalo upanje.

Dvignil se je in se s hrptom naslonil ob zid. Segel je pod svoje ogrinjalo in privlekel na dan majhen podolgovat predmet. Potresel je z njim in ga postavil na tla. Predmet je pričel žareti z zeleno svetlobo in počasi vsaj nekoliko osvetlil prostor.

Bila sva v ozkem hodniku, ki se je raztezal v neskončnost v obe smeri. Stene so bile popolnoma gole. Niti ene cevi ali kažipota ni bilo.

'Gospodar' je prekrizal noge in sedel. Roke je sklenil v naročju in zaprl oči. Meditiral je. Jaz sem poskusil vstati in

kosti so me še nekako ubogale. Pretipal sem se in ugotovil, da nisem pretirano poškodovan, le vsak ud me je peklenško bolel.

Ozrl sem se proti njemu. Na njegovem obrazu je bilo nekaj mastnega in temnega. Sklonil sem se k njemu in ga pogledal od blizu. Iz nosu mu je tekla kri v širokem toku. Očitno je tudi on utrpel marsikakšen udarec. Zdaj, ko sem mu bil blizu, sem lahko videl, da je krvav tudi po tilniku. To je bil tisti prvi udarec, zaradi katerega me je spustil na tla.

»Mar izgledam tako grozno, kot me vidiš ti?« je spregovoril, ne da bi odprl oči. Osupel sem se odmaknil od njega.

Odprl je oči in se zagledal vame. Čep-rav barva njegovih oči zaradi zelene svetlobe ni bila ista, so bile vseeno prodorne kot vedno.

»Si prej rekel, da je nekdo razpisal nagrado name?« sem vprašal.

»Tako je. Videli so, da te nameravam varovati, zato so me hoteli napasti na tak način. Preko tebe. Drugače me ne morejo.«

»Kdo?«

»Veliki možje, ki nas opazujejo od zgoraj. Se spomniš, ko sem rekel, da ima ta ječa še nek drug namen? Da je peklen-ski raj? No, točno to je. Veliki možje so ugotovili, da so tu spodaj čisto po naključju ustvarili idealno vragovo domovanje. Ustvarili so pekel. Kjer ni zaveznikov, kjer nima nihče protekcije, kjer preživi najmočnejši. Kot bi bili podgane, so nas obrnili drug proti drugemu in zdaj ugo-

tavljajo, kakšen učinek imajo pomanjk-anje hrane, stalna življenjska nevarnost in prisotnost večne pregnjavice. Labora-torijske podgane smo.«

Bil sem pretresen. Vedno sem verjel, da so Eliosijci omikana rasa, a da so zmožni takega strupenega grozodejstva, tega si nisem mislil. Nisem si predstav-ljal, da obstajajo ljudje, ki bi bili zmožni kaj takega.

»Tako vidijo, koliko so katere rase odporne na stres, iz teh podatkov pa lah-ko predvidijo rezultate vojn, medrasnih sporov in tako dalje. In vse to jim je šlo lepo in prav,...«

»...dokler nisi prišel ti.«

Nasmehnil se je. »Tisti dan bodo ved-no obžalovali, pa če pretečejo leta. Nikoli si ne bodo odpustili, da so sami zasejali seme svojega propada. Meni ni nihče nič mogel, prevladal sem nad ostalimi. Tako sem uničil tisto idealno okolje, ki ga so morali imeti nedotaknjene. Jetnike so poskušali nahujskati proti meni, pa ni delovalo. Bolj kot njih so se bali mene. Moja oblast je ostala neomajana, ker nisem pokazal nemoči.«

»Dokler nisem prišel jaz.«

»Tistega dne, ko sem se zavzel zate, so videli, da se bom posvetil temu, da ti ostaneš živ. Našli so šibko točko na meni. Najprej so hoteli počakati, da vidi-jo, če ne boš sam znorel in storil smrt, kot so storili mnogi pred teboj. A pred nekaj dnevi, ko sem našel luknjo v zidu te kletke, so uvideli, da morajo pohiteti,

ker boš kmalu odšel in moja oblast bo znova neomajana. To je bilo pred tremi dnevi.«

»Dan, ko so luči ugasnile.«

»Tako je. Ko sem našel izhod, sem naletel tudi na žičevje te zgradbe. Hotel sem jim pokazati, da sem boljši od njih, zato sem za hip preprosto prekinil tok po celem poslopju. Pokazal sem jim svojo moč, ki se je tako bojijo. To je bila moja edina napaka.«

»Je torej izhod še tam? Ga niso zadelali?«

»Ne. Ne vejo, kje sem prekinil napajanje. Vejo le, da v njihovi nepremagljivi kletki obstaja napaka. Zato so se te poskušali na vsak način odkrižati.«

»Pa tudi med naju so poskušali priti,« sem rekel. Spomnil sem se tiste rezajoče misli, ki se je pojavila kar sama od sebe. Ubij 'gospodarja'! Zdaj sem vedel, čemu je služila ta misel.

»Kako zmorejo vcepljevati ukaze ljudem v glavo?« sem vprašal.

»Imajo svoje načine,« je odgovoril, v naslednjem hipu pa se je zastrmel po hodniku za menoj. Obrnil sem se, pogledal in prisluhnil. Slišal nisem nič, za hip pa sem začutil njegove prste za mojim levim ušesom. V naslednjem trenutku je silovito potegnil in skozi moje uho vse tja do možganov je šinila strašanska bolečina. Zakričal sem, da je odmevalo po hodniku. Bolečina je bila tolikšna, da me je ohromilo in padel sem po tleh. Silovito se mi je vrtelo, kot da bi zaužil kak hud strup.

Kar nekaj minut je trajalo, da sem si opomogel.

»Tako se jim to posreči,« je rekel in mi na svoji dlani pokazal neko majhno kovinsko stvar, ki jo je očitno ravno prej izpulil iz moje glave. Ogledal sem si predmet. Bil je kot nekakšen čip.

»S tem popačijo tvoje možganske valove in tako vplivajo na tvoje počutje in občutje. Zmožni so na primer povzročiti, da pričenjaš neko osebo sovražiti, čeprav se je v resnici bojiš.«

»Tako so jih obrnili proti tebi!«

»In poskušali obrniti tudi tebe proti meni.«

»Niso tega poskusili namestiti tudi tebi?«

»So. A ni minil dan, ko sem storil nekaj, kar si drugi zaradi grožnje pred bolečinami ne upajo. Izpulil sem si jo, kot sem jo malo prej tebi.«

Zdaj sem se približno zavedel, kakšno moč pravzaprav ima. Obvladal se je do zadnje potankosti. Jaz samemu sebi nikoli ne bi bil zmožen storiti česa, kar bi mi prizadejalo tako bolečino. On pa se je dvignil nad ta strah. A kako?

Zelena lučka je počasi zamrla. Porabila je vso netilo. Zajela naju je tema.

»Treba bo iti,« mi je rekel skozi temo. Vstala sva, se naslonila na zidove in počasi nadaljevala pot.

Tema se je zdela večna. Kar ni ji bilo konca. Edino gotovo je bil zid na moji levi in njegovo obvladano dihanje na moji desni.

Nenadoma pa je zidu zmanjkalo. Tipal sem še malo, vendar nisem našel ničesar.

»Kaj pa zdaj?« sem vprašal in se ustrašil lastnega glasu. Zvok se je silovito ojačal in se vrnil. Sklepal sem, da morava biti v velikem prostoru.

Potresel je z novo lučko in počasi me je njena svetloba našla. Dvignil jo je nad glavo, pogledala sva naokoli. Še vedno je vladala tema, prostor je moral biti ogromen. Videla sva le tla. Le nekaj centimetrov od naju je tudi tega zmanjkalo.

Previdno sva se približala robu. Potem je vrgel luč v brezno in videla sva, kako je počasi odplulo proti dnu. Nasprotnega roba nisva nikoli videla.

Prižgal je še eno lučko in zastrmel sem se proti njemu.

»Kaj pa zdaj?« sem vprašal. V odgovor je pobrskal pod svojo obleko in prinesel na plano tanko vrvico s kavljem na koncu. Odvil jo je z vretena, tega vrgel v brezno, potem pa naredil en korak na desno in enega nazaj. Za nekaj časa je postal, nato pa je zalučal konec s kavljem navpično v zrak. Nekaj trenutkov je bilo tiho, potem sem zaslišal, kako je kavelj ob nekaj trčil. Počasi je povlekel za vrvico. Zaslišal sem rožljanje.

Počasi se je v soju njegove zelene lučke prikazala kovinska lestev, morda zasilno stopnišče. Vodilo je poševno navzgor in čez brezno.

Ko je prva stopnica počivala na tleh, mi je pomignil. Šel sem pred njim, kmalu

mi je sledil. Kar dolgo je trajalo, da sva prišla do konca kovinskega stopnišča. Verjetno sva se medtem dvignila vsaj za sto metrov.

Konec poti je pomenil zgolj začetek. Prišla sva do nasprotnega zidu, od tu pa je naprej vodila lestev navpično navzgor.

Dal mi je svojo luč, da sem jo stisnil med zobe, sam pa je vzel še eno.

»Naprej!« je zapovedal. Prijel sem prvo prečko in se dvignil kvišku...

Vzpenjala sva se ure in ure, vsaj tako se mi je zdelo. Roki sta mi že otrpli, da sem nekajkrat skoraj zgrešil prečko nad menoj. A misel na svobodo mi je dajala moči.

Zaslišal sem, kako so prsti, ki niso bili moji, spolzeli ob kovini, trenutek zatem pa je sledil udarec, ki je stresel celotno lestev. Vzel sem svetliko iz ust in zaklical: »Gospodar!«

Nisem se spomnil nobene druge besede, s katerim bi ga poklical. Odgovora ni bilo, njegove svetilke nisem videl.

Obesil sem se na eno roko, z drugo pa posvetil navzdol. Nekaj metrov niže sem zagledal njegove prste, ki so se krčevito oklepali prečke. Znova sem dal svetilko med zobe in se spustil navzdol.

Ko sem prispel do njega, so njegovi prsti že popuščali prijem. Zavihtel sem prosto roko in ga ujel za dlan ravno takrat, ko je popustil. Njegova mrtva teža je zarezala v mojo ramo in čutil sem, da ga ne bom mogel več dolgo držati.

»Spusti me in se reši,« mi je rekel.

»Ne bom.«

»Ne bodi nor. Če tega ne storiš, bova umrla oba!«

»Ne bom te izpustil, gospodar moj!«

Na desni strani sem opazil, da je v ste-no vrezana vodoravna polica. Bila je vsaj kak meter široka. Priklical sem vse atome moči v roko, na kateri je bingljaj, in ga zalučal na polico. Potem sem se pog-nal v skok in pristal ob njem.

Zadihana sva obležala. Svetlobo je dajala le moja luč, on je svojo očitno izpustil, ko mu je zdrsnilo.

Kljub temu, da je lovil sapo, se je uspel zasmejati.

»Rekel si mi 'gospodar moj'!«

»Ne vem, kako ti je ime.«

»Že dolgo ga nisem izgovoril. Ne vem, če ga sploh še znam. Hvala ti,« je rekel z nekakšnim naporom v glasu. Kot bi uga-nil moje misli, je rekel:

»Upam, da je zvenelo tako, kot bi moralo. Še nikoli nisem potreboval pomoči od koga drugega.«

»Kaj se je zgodilo?«

»Izčrpan sem. Ne toliko zaradi poti kot zaradi tega.«

Pokazala je na svoj tilnik. Posvetil sem tja in videl, da mu kri še vedno teče.

»Morala bi se že zaceliti,« sem rekel.

»Ne more se, ker je ni povzročila snov.«

»Kaj praviš? Saj te je nekdo udaril.«

»Ni me. Meran, ki me je prvi napadel, me ni poškodoval z udarcem, temveč z mislijo. To je bilo prvo nasilno dejanje

po dolgem času, ki sem ga zaslutil. Že dolgo ni nihče upal niti pomisliti na to, da bi me napadel. Stres ob tej spremem-bi je to storil, ne udarec, ki sem ga pre-stregel. Zato krvavim tudi iz nosu. Slut-nja nasilja je bila udarec, ki mi je prese-kala celo glavo.«

»Koliko časa je minilo?«

»Odkar me je kdo fizično napadel?«

»Odkar si v tej ječi.«

»Dolgo,« je odvrnil. »Zakaj, ni pomem-bno. Pomembno je le to, da sem bil prip-ravljen na to, kar me je čakalo tam spo-daj. Bil sem Gospodar ječe, še preden sem sploh vstopil vanjo.«

Utihnil je, počivala sva. Lestvi ni bilo videti konca. Sklepal sem, da je pred nama še dokajšen kos poti.

»Intarzus,« je nenadoma rekel.

»Kaj?«

»Ne gospodar, Intarzus,« je ponovil. Zmedeno sem ga pogledal. »Moje ime,« je dodal. »Je Intarzus.«

»Intarzus,« sem ponovil. Ime mi je zvenelo tuje, nisem se mogel spomniti, v kateri jezik bi ga uvrstil.

»Varino,« sem povedal še svojega in podala sva si roki, kot bi se zdaj šele prvič srečala.

Razodetje me je osupnilo. Njegova skrivnostnost je bila del njegove moči. Ko mi je povedal svoje ime, mi je razkril najbolj intimen del svoje duševnosti. Nekako je njegova pojava izgubila nekaj svojega čara.

»Naprej morava,« je rekel čez kako

uro. Moja svetilka je ugasnila že nekaj minut prej, zato je vzел novo, potresel z njo in mi jo dal.

»Zadnja. Ti si prvi, zato jo imej ti.«

Previdno sem se zavihtel s police, ujel lestev in jo umiril, ker je divje vzvalovala. Potem je skočil še on. Prvo prečko je zgrešil, zato je padel za dvajset centimetrov. Kar zmrazilo me je. Toda naslednjo je ujel in pričel se je dvigovati skupaj z menoj. Plezala sva in plezala. Lestev se je vlekla v neskončnost, kot bi resnično poskušala splezati iz pekla.

A vendarle sva našla tudi njen konec. Padel sem po tleh, čutil sem vsako koščico v rokah in nogah. On se mi je kmalu pridružil.

»Posrečilo se nama je,« je rekel z olajšanjem v glasu.

»Medtem ko bi tu padal dol, bi lahko napisal roman,« sem rekel. Zasmejala sva se. Kmalu sva se pobrala in našla pred seboj trdo betonsko steno.

»Kaj pa zdaj?« sem se oglasil. Namesto odgovora je odšel nekam na levo, v temo. Sledil sem mu. Opazil sem, da je štel korake, kot bi že bil tukaj. Ustavil se je in s prstom pokazal na neko mesto v steni.

»Tukaj,« je zapovedal. Še sam sem stegnil roko in otipal luknjo v steni, ravno dovolj široko, da sem lahko spravil celo pest skoznjo. »To je tista luknja v sistemu, skozi katero sem ugasnil luči. Če stegneš roko navzgor, se lahko dotakneš žic.«

»Ampak skozi steno morava midva, ne pa najini posamezni deli.«

»Umakni se,« sem zaslišal njegov glas skozi temo. V naslednjem hipu sem slišal, kako je nekaj silovito udarilo ob steno. Padel je po tleh. Skočil sem k njemu in ga dvignil s tal. Čeprav ga je odbilo kot žogo, je v debeli betonski steni vendarle nastala večja razpoka, dovolj razločna za otip.

»Po temle pa bom potreboval kar nekaj dni počitka,« je rekel in se poskušal zasmiejati.

»Dobil ga boš, kolikor boš hotel, Intarzus. Povej mi nekaj: mar pogosto rušiš stene?«

»Saj nisem storil nič čudežnega. V graditeljskem žargonu temu rečejo najšibkejši člen verige,« je rekel. »Pri tako velikih zgradbah pride do šibkih mest in če veš, kje iskati, lahko porušiš celotno zgradbo z enim samim udarcem. A najina naloga ni porušiti tega pekla. To ga ne bo uničilo. Če najdeva pot ven, pa ga bova.«

Družno sva se spravila nad steno in po nekaj minutah sva odmaknila dovolj odkruškov, da sva se lahko izmuznila skozi.

A komaj sva dobro stala na nogah, naju je brez opozorila oslepila močna svetloba. Oba sva si morala zakriti oči, ker sva bila že dolgo privajena temi.

Zaslišal sem človeški glas:

»Ne premaknita se, sicer streljam.«
Zaslišal sem, kako je ta ista oseba napela

puško in jo gotovo namerila v naju.

Ko so se moje oči privadile, sem ga lahko videl. Svetilko je imel pritrjeno na puško, s katero je meril v naju.

»Skoraj se mi smilita,« je rekel. »Verjetno sta se morala truditi, da sta prispela do sem.«

»Naiven primerek,« mi je rekel Intarzus, a dovolj glasno, da ga je slišal tudi oni. »Ne nameravava se ustaviti tu. Svetujem ti, da se umakneš in nama pustiš, da nadaljujeva pot.«

»Kdo pa misliš, da si, golazen, da mi boš ukazoval?« je zagrozil stražar. Intarzus se je obrnil proti meni in rekel:

»Stražarji, kolikor jih je, niso še nikoli slišali zame. Temu bo kmalu žal, da me je spoznal.«

Pogledal sem ga. V soju stražarjeve svetilke sem lahko videl, kako se je zbral, potem pa uperil svoj pogled v nasprotnika. Njegove oči so postale prodorne kot jeklo, kot bi streljal sulice vanj.

Zagledal sem se v stražarja. Ker sem moral gledati v soj svetilke, ga nisem videl. A nekako čutil sem, da je postal zmeden.

»Mamica,« je tedaj rekel Intarzus s povsem otroškim glasom. Ozrl sem se vanj. Glavo je nagnil na eno stran in zrl v stražarja z otožnim pogledom.

»Je bolelo, ko si padla po stopnicah?«

Stražar je povsil puško.

»Kaj praviš?« je rekel. V njegovem glasu je bila slišana pretresenost.

»Bila je nesreča, mamica. Nisem

nalašč. Igral sem se. Nikoli nisem hotel, da bi se ti zgodilo kaj takega.«

Osupel sem ga poslušal, še bolj osupel pa sem opazoval stražarjeve reakcije. Opotekel se je, kot bi bil postal omotičen. Njegova puška je zažvenketala po tleh. Naslonil se je ob steno in spolzel ob njej na tla.

Počasi sva prišla do njega. Pobral sem svetliko, ki je padla s puške, in posvetil po njem. Ležal je na boku, zvit v klobčič, tesno si držeš kolena k prsim. Bil je kot izgubljen otrok, po licih so mu tekale solze.

Intarzus je stopil čisto blizu k njemu, se sklonil in ga pobožal po obrazu.

»Je že v redu, sinko,« je rekel, trudeč se, da bi njegov glas zvenel kot ženski. »Saj vem, da nisi bil ti kriv. Ne smeš kriviti samega sebe.«

Prešinilo me je kot strela. Zdaj, šele zdaj sem končno dojel, kako se je imenovala Intarzusova strašna sila, s katero je gospodoval ječi.

Prijel sem ga za roko, mu pogledal v oči in rekel:

»Ti si...« Preden sem utegnil izreči do konca, je segel z roko k meni in mi poveznil dlan čez usta.

»Nikoli ne izreči te besede,« je rekel. »Izgovarjali so jo tisti, ki so me hoteli prizadeti. In zakaj? Ker so se me bali! Zdaj veš, zakaj sem bil Gospodar ječe, še preden sem prišel vanjo. Lastni starši in sorodniki se me niso hoteli niti dotakniti, kot bi bil kužen. Bil sem sam, odkar pomnim. In zakaj? Le, ker sem imel spo-

sobnost ljudem brati misli. Tega nisem nikoli počel brez njihovega privoljenja. A to jim ni bilo dovolj. Hoteli so se me znebiti. Videl si, da si nihče od zapornikov ni upal spopasti se z menoj, dokler jih v to niso prisilili. Ne, ker bi bil močnejši, ampak ker sem preprosto zaznal njihove bližajoče misli nasilja, preden so jih sploh udejanjili. Pričakoval sem udarec, preden so zamahnili. Nikakor se me niso mogli znebiti, čeprav sem jim zaupal, ker so bili moji starši. In ko sem doumel, da je edini izhod zame in za njih, da odidem, sem to storil. A to je rešilo le njihov problem, mojega ne. Kamorkoli sem šel, povsod so se me izogibali. V moje življenje ni stopil še nihče drug kot ti, Varino. Zato te prosim, ne izgovarjaj te besede, če hočeš biti moj zaveznik. Moj prijatelj.«

»Nikoli več, Intarzus,« sem rekel. »Tvoja želja je zame zakon.«

Nepričakovano je stopil bliže k meni in me objel. Bil sem povsem presenečen.

Obrnila sva se proč od jokajočega stražarja in planila v dir. Pred nama se je neprestano odpiral hodnik, a ta se ni vlekel v neskočnost, to sem lahko čutil. Kar hitreje sva pričela stopati, čeprav sva se morala držati sten.

Zaznal sem svežino v zraku. Pričenjala sva se bližati izhodu! Zavila sva okoli ovinka in zagledal sem konec stene. Ko sva prišla do tistega mesta, sva se ustavila. Stala sva na zeleni travi, nad nama pa se je razprostiralo temno, nočno nebo. Zazdelo se mi je, da je strašansko visoko.

Že dolgo sem bil navajen stropov nad seboj.

»Takrat ko si izginil,« sem rekel, »si prišel do tiste luknje v zidu. Bil si tako blizu izhoda in to si vedel, pa nisi odšel.«

»Nisem mogel oditi brez tebe, Varino,« je odvrnil. »Si prvi človek po zelo dolgem času, ki je delil svoje življenjske tegobe z menoj in bil si sploh prvi, za čigar življenje sem bil pripravljen tvegati tudi svojega.« Bila sva izven ječe, a nisva še bila svobodna.

»Še vedno sva na Eliosu,« sem rekel. »Najinega bega tukaj ni konec.«

»Je,« je odgovoril in dvignil roko. »Tukaj je konec.«

Po travi se je pripeljal avtomobil. Ustavil se je le nekaj metrov proč od naju.

»Ta človek je zanesljiv,« je rekel. »Odpeljal te bo naravnost na vesoljsko letališče, od koder boš odpotoval domov.«

Naredil sem korak proti avtomobilu, ki mi je ponujal svobodo, a pri vratih sem se ustavil in obrnil. Intarzus se ni premaknil.

»Pridi!« sem mu rekel. Ni se ganil, na njegovem obrazu se je poigral kiselnasmešek. »Pojdiva domov,« sem rekel.

»Ti pojdeš domov,« je odvrnil. »Jaz ne.«

»Zakaj ne greš z menoj?«

»Se spomniš, kaj sem ti rekel? V tej ječi sta le dve sorti ljudi. Večina jih spada k tistim, ki si to zaslužijo. Jaz pa sem tisti, ki to hoče. Kar je zate ječa, je zame svoboda. In kar je zate svoboda, je zame

zapor. Kamorkoli grem, tam zunaj bom spak. Tukaj sem bog, ki odloča o vsem. Celo življenje sem sanjal o takem kraju. In naposled sem ga našel. Ne morem oditi. Edino tu je nekaj, kar bi lahko imenoval življenje.«

Hotel sem še nekaj reči. Karkoli, da bi ga le prepričal, naj pobegne z menoj od tega prekletlega kraja. A on me je prijel za ramo, me potisnil v avto in zaprl vrata.

Voznik je počasi speljal.

»Mar ti nisem rekel, da ljudje tvoje sorte ne ostanejo dolgo tam notri?« je rekel. Pogledal sem ga in spomnil sem se njegovega obraza. Bil je paznik iz sodišča. Edini, ki mi je tistega dne vsaj približno povedal, kam me ženejo.

Medtem ko se je vozilo oddaljevalo, sem zrl skozi zadnje okno in gledal njegovo postavo. Bil je močan in neuničljiv, a le v tistem kraju, ki sem mu jaz dal ime pekel.

Resnično je bil globok kot morje. Gospodar. Bog, ki je postal božanski zaradi svoje bolečine. Izgnan v nočno moro preprosto zato, ker je bil drugačen.

Avtomobil je prišel na cesto in speljal hitreje. Njegova postava je postala nerazločna, a vendar sem razločil dovolj, da sem videl, kako se je obrnil in odšel nazaj tja, od koder je prišel. Kot duh. Čisto počasi, raje bi jo imenoval slutnja razumevanja, me je obšla, ko sem sedel v vozilu, ki me bo odpeljalo domov.

Avtorji vseh žanrov, združimo se!

DRUŠTVO USTVARILCEV SPEKULATIVNE FIKCIJE
ZVEZDNI PRAH

www.zvezdni-prah.si

Kar ni mogoče najti v tej številki, je zagotovo na naši spletni strani.
Tudi stare številke Jašubeg en Jered od prazgodovine
(beri: od prve številke) do danes in to v PDF!

Ob tem vas vabimo, da se nam pridružite.
Pogoj je, da lahko pokažete svoje delo s področja spekulativne fikcije.
Torej, če ste narisali sliko, napisal pesem ali zgodbo ali morda
izdali svojo lastno knjigo, se nam pridružite!
Ponujamo vam druženje z istomišljeniki, promocijo v tujini
in pomoč pri izdaji naslednje knjige.

PRIMITIVCI

Martin Vavpotič, Slovenija

Sonce brez spremstva potuje proti zenitu, kjer nebo dobiva vijoličen odtenek. Trava poplesava z vetrom; žuborenje potoka je njuna glasba. Nedaleč stran zeva ustje votline, črn madež v svetu barve. Ptice zalezujejo po podrasti in hlatajo za žuželkami. Dva primitivca, oblečena v kose razpadajočega krzna, stikata po grmovju, trgata jagode in jih sproti jesta; ničesar nimata, v kar bi jih lahko nabirala.

Spokojnost prekine komaj opazen šum. Lahko bi bilo grmenje, a sonce je še vedno brez spremstva. Zvok pridobi na glasnosti. Oba primitivca obrneta pogled navzgor. Na praznem nebu se pojavi komaj vidna lisa in postane iz trenutka v trenutek večja. Primitivca se za trenutek spogledata z neumnima obrazoma in nadaljujeta z obiranjem jagod.

Glasnost hrupa raste iz trenutka v trenutek, dokler ni tako močno, da se primitivca ne bi mogla slišati, če bi vpila drug proti drugemu. Namesto tega se spogledata s sklonjenimi pogledi, kot da ju še vedno zanimajo samo jagode.

°A jim poveva, da je njihov generator nevidnostnega polja pokvarjen?°

^Raje ne. Nikoli nama ne bi dali miru. Še naprej igrava primitivce, pa je.^

°Prav. Samo upam, da bodo kmalu šli. Tole hrumenje mi bo povzročilo migreno.°

Leteča naprava lebdi nad paroma primitivcev. Skoraj lahko čutita poglede njegovih potnikov.

°Prekleti turisti.° Poblisne proti njim z nejevoljo na bedastem obrazu. °Bolj kot se delamo primitivne, raje nas prihajajo gledat.°

^Če bi razstavili svoje fuzijske reaktorje, bi se verjetno kar hitro pobrali.^

°Ali pa bi jih samo še več privabili. Saj veš, kakšne so mlade civilizacije.°

Naprava se premakne proti levi, potem se še bolj približa.

°Kdo sploh izumi časovni stroj? Ubogi neumni tepci, prepričani v svojo nezmožljivost. Še kakšno desetletje, pa bodo povzročili kakšen ireverzibilen časovni paradoks in... puf!°

^Kaj hočeš, mati narava je lahko kruta z začetniki.^

°Šment, smo se pa tega naučili na težek način.°

Naposled potniki v leteči napravi nasitijo svojo radovednost; plovilo se počasi dvigne in odleti proč. Oba primitivca končno zravната hrbe in pretegneta razbolele mišice. Strmita za izginjajočim strojem, dokler jima ne izgine izpred oči.

^Potrebujem novo službo. Tole hlinjenje nabiralništva postane monotono.^

°Meni ni treba govoriti.°

<>

ONKRAJ POMOČI

Frank Roger, Belgija

Prevedel Bojan Ekselenski

I. Šel sem ven na vrt, da vidim, če živa meja morda potrebuje obrezovanje. Iznenada se je pojavil rdečelasi človek. Takoj, ko me je opazil, je vpil:

»Pomagaj mi, Eric. Daj no, človek, to je mogoče tvoja zadnja priložnost! Ne razočaraj me!«

Zastrmel sem vanj, preveč presenečen, da bi rekel kakšno besedo. Kdo je ta človek? Kako ve moje ime? Kako se je na tak način znašel na mojem vrtu? In kaj neki govori?

»Ne stoj samo Eric!« je zakričal, njegov glas je bil paničen, obraz spačen od jeze. »Bog, človek, kolikokrat bomo morali iti skozi vse to? Se me ne spomniš?«

»Spomnim? Vas?« sem bleknil, »Ne spomnim se, da sva se kdaj srečala. Kdo ste?«

»Kaj mislite s tem, da se nisva nikoli srečala? O Bog, že razumem. Če je po vašem to najino prvo srečanje, to pomeni, da je to moj zadnji obrat in je lahko že prepozno. Ni šans, da boste lahko na ...«

Tok misli je prekinil sredi stavka. Kot bi pomežiknil, je izginil iz obstajanja, tako skrivnostno, kot je prišel.

Moj vrt je bil znova običajen. Se je vse to zgodilo? Sem sanjaril ali imel privide? Nekaj sekund sem čakal, stanje je ostalo normalno. Zdaj je na vrsti živa meja. Cecilia me je prosila, naj preverim, če je potrebna rezanja. Krenil sem proti zadnjemu delu vrta, užival sem spomladansko sonce in topel vetrič.

II. Živa meja potrebuje nekaj dela in bo OK. Obrnil sem se proti vrtni uti in rdečelasi človek se je spet pojavil, iznenada, »kot običajno«.

»Eric«, je zavpil, »Hvala bogu, da si še vedno tu. Moraš mi pomagati, preden bo prepozno.«

»Zopet vi,« sem odvrnil. »Tukaj ste bili pred nekaj trenutki. Kdo ste? Kako ste se pojavili in izginili kot kafa? In zakaj na mojem vrtu?«

»Saj sem vam že rekel,« je odgovoril s kančkom jezne nestrpnosti, »Ni časa, da greva še enkrat skozi vse to. Rabim pomoč in kot vidite, ste edini tod okoli.«

»Najprej bi rad imel nekaj pojasnil,« sem rekel, »To je moj vrt in rad bi vedel, kaj počnete tu?«

»Za božjo voljo Eric, izgubljava dragoceni čas. Kaj ne morete preprosto sprejeti situacijo, kot je in mi pomagati, preden bo prepozno?« je bilo jasno, da izgublja potrpljenje in zaznal sem, da je izgubljen, četudi ni bil tako paničen kot prvič. Toda kaj za vraga hoče?

»V redu torej,« sem rekel. Mogoče bi temu človeku moral dati priložnost. Navsezadnje je mogoče spodoben človek, ki resnično potrebuje pomoč, »Kaj lahko storim za vas?«

»Glej,« je dejal, kot bi mu odleglo, »Rad bi vas ...,« je znova kot odrezan prekinil sredi stavka. Zastrmel sem se v praznino, kjer je

trenutek prej stal mož. Pomislil sem, no zdi se mi, da ima ta človek resen problem. Obrnil sem se in se odvrlel do vrtno lope. Izgledalo je, da sem ta hip dobil delo na živi meji.

III. S svojim vrtnim orodjem sem se vračal do žive meje, ko se je človek že tretjič dobesedno znova izstrelil.

»Znova vi,« je zavpil, ko me je videl.

»Vzeli ste mi besede z ust,« sem odvrnil
»Ali ne potrebujete pomoč?«

»Sem že v redu. Zdi se mi, da skakačem sem in tja iz svoje izhodiščne točke. Ne vem, kaj je šlo narobe, ampak mislim, da začenjam razumeti naravo položaja.«

»Kaj je vaša izhodiščna točka?« sem vprašal, »In kaj mislite s skoki sem in tja? Kako naj razumem vašo zadrego?«

»Skačem med časovnimi koordinatami. Poskus se je spektakularno izjalovil. Če tega ne obvladam, lahko izgubim svojo bit v prostoru in času, padem v nič, implodiram, kot če ne bi nikoli obstajal!«

»Bojim se, da nimam pojma, o čem govorite. Lahko poveste v običajnem jeziku?«

»Žal mi je. Ni čas za to. Saj ni potrebe, da bi popolnoma razumeli, samo pomagajte mi ven.«

»Potem pa mi povejte, kaj moram storiti. In hitro. Nagnjeni ste k hipni pojavitvi in izginotju, še preden lahko poveste kaj več od stavka.«

»Res? Mar mislite, da bom tu kar obstal? In ne samo za nekaj trenutkov?«

»Natanko tako.«

»Moj Bog! V tem primeru ... » in mož je

izpuhtel. Skomignil sem z rameni in pobral svoje vrtno orodje. Najbolje, da nadaljujem z delom na živi meji, preden bom ponovno prekinjen.

IV. Pri delu z živo mejo sem bil na polovici, ko se je že četrtič pojavil.

»Eric! Lepo, da vas spet vidim, čeprav nisem pričakoval, da me bo še enkrat spustilo.«

»Glej, ne izgubljava dragocenega časa. Povej mi, kar moram vedeti, še posebej, kaj moram storiti, da vam pomagam.«

»Pomagate? Morda sem naredil nekaj nepričakovanih skokov v času, ampak mislim, da bom sam rešil problem. Zakaj mislite, da potrebujem pomoč?«

»Sami ste mi to rekli. Prvič, ko sem vas videl, ste bili popolnoma panični.«

»Mislite, da sem se tukaj pojavil več kot le nekajkrat?«

»Ja, ves čas se vračate.«

Človek se je namrščil:

»No, to pa ni dobra novica. To lahko pomeni le, da ...« Kot bi se njegov glas izklopil, ko se je izgubil v mislih.

»Omenili ste poskus, ki je šel po zlu. Ni treba zaiti v podrobnosti, ampak, če želite mojo pomoč, bom moral vedeti vsaj toliko, da vam lahko pomagam. Zdaj pa mi prosim povejte, o čem se gre.«

Človek se je vame osuplo zastrmel:

»Ničesar vam ne smem razkriti. Če sem vam že toliko povedal, sem moral biti res obupan.«

»Omenili ste nekaj o skakanju sem in tja.«

»Seveda, bili ste priča trenutkom, ki sem jih preživel v vašem časovnem okviru. Žal je to premalo, da bi z vami podelil vse o tej precej tajni operaciji. Torej vam iz razumljivih razlogov ne morem povedati ničesar o tem, kar se dogaja na drugi strani mojih skokov ...«

Znova je izginil, skupaj s svojo skrivnostjo in razlogom za pomoč. Tako je nadaljeval s skoki nazaj, vsakokrat malce bolj v preteklost, kar seveda ni bilo ravno idealno za normalni pogovor, ki bi pojasnil zapleteno situacijo ali omogočil pomoč. Tako glede njega nisem mogel kaj veliko storiti. Predvsem sem hotel končati z živo mejo.

V. Vrgel sem pogled na živo mejo, do popolnosti obrezano in ravno sem hotel orodje vrniti nazaj v vrtno uto, ko se je pojavil še enkrat.

»Spet si tukaj,« sem rekel, »Torej, kako vam lahko pomagam?«

»Me poznate?« je začudeno vprašal, »Kje sva se sploh lahko srečala? Kaj mislite s tem, da mi pomagate?«

»Ime mi je Eric,« sem rekel, »Tukaj ste že redni obiskovalec. Zdi se mi, da skačete v času naprej in nazaj in si obupno želite pomoči. Ko ste bili prvič tu, je bilo to z vašega stališča zadnjič. Oziroma naj bi bilo zadnjič. Vse skupaj je malce zmedeno.«

»Pojma nimam, o čem govoriš,« je dejal in me sumničavo opazoval, »in prepričan sem, da se nisva nikoli srečala. Zdaj bi zelo cenil, če bi me pustili pri miru in nehali govoriti o tako imenovanem časovnem problemu.«

»Tega me ne morete prositi, saj se iz nič pojavljate na mojem vrtu,« sem mu nasprotoval, »A malo počakajte, kakšno minuto.«

Začel sem razumevati situacijo:

»Ko sem vas prvič videl, ste že govorili z mano o vrsti pojavljanjih, obupno ste želeli rešiti ta vaš zoprni problem. Nedvomno ste ugotovili, da je nekaj šlo narobe in kako resno je. Ampak za vas je zdaj prvič in pojma nimate, kaj se dogaja in kaj mi boste rekli, ko vam bo jasno, da ste konkretno zajebali nekakšen eksperiment. Verjetno se sprašujete, kdo sem in zakaj vam vse to govorim.«

Človek me je prestrelil z jeznim pogledom:

»Iskreno povedano, ne vem, kaj naj rečem. To gre predaleč. Zdaj pa, če mi prosim oprostite, moram poskrbeti, da ...«

Še enkrat je bil odrezan, znova sem ostal sam. Če je to bil njegov prvi skok, ga verjetno ne bom več videl. Čakal sem nekaj sekund. Ker se ni nič zgodilo, sem šel do vrtno lope, da bi shranil orodje. Očitno sem imel prav. Človek se verjetno ne bo več pojavil. Vrnil sem se v hišo, pohitel do Cecilije, ki se je ravno okopala.

»Slišala sem, da si nekaj govoril,« je rekla zaskrbljeno, »Ali je bil kdo na našem vrtu? Kdo je bil?«

»Pozabi na vse,« sem odgovoril lagodno, »Nobenega problema ni bilo. Samo človek, ki je narobe iskal pomoč. Odšel je, torej ne skrbi.«

<>

■ UVODNO MODROVANJE

- Sedem – pravljico število (ANI, 30/3);
- Seven is a magical number (ANI, 03ese/3);
- U-vod(e) (BEK, 31/3);
- Oktobra je prišlo poletje (ANI, 32/3);
- Uvod v 2015 (BEK, 33/3);

■ O ŽIVLJENJU, VESOLJU IN SPLOH VSEM (novice spekulativne)

- Goblicon 2014, Filmski razpisi za 10. Festival Grossmann, Evropski festivali (ANI, 30/4);
- Knights & Wizards: Cave of secrets in Antika, Fanzin Drugotnost (Otherworld), Alamut by Vladimir Bartol goes on film, Iron Sky: Incoming Race, Handicraft of Speculative Fiction, Electronic releases (ANI, BEK 03ese/4);
- Izdaje SF&F knjig v Sloveniji do julija '14; Novice iz sveta Vitezov in Čarovnikov (ANI, 31/4);
- Pregled evropskih spekulativnih konvencij v letu 2014 (ANI, 32/4);
- Za Kitajci še Indijci; New Horizons pri Plutonu; Orion – plovilo za Mars; Slovenska spekulativna fikcija v letu 2014 (ANI, 32/4);

■ POROČAMO

- Društvo Zvezdni prah, letno poročilo 2013 in načrt 2014 (ANI, 30/6, 7);
- Eurocon 2013, Kiev, Ukraine (ANI, p. MAV, 03ese/6, 7);
- Upon the edge of the invisible (BEK, p. MAV, 03ese/8, 9, 10, 11);
- Grossmann 10 (ANI, 31/ 6, 7);
- Leto konvencij /Worldcon, Eurocon, Loncon 3, Shamrokon/ (BEK, 32/6-9);
- NMN – na meji nevidnega (Mitja Bosnič, ANI 32/10, 11, 12)
- 30. slovenski knjižni sejem (BEK, 33/6, 7);

■ FILMI, KINO, DVD

- Vampirski akademija, Riddick: Rule the Dark, Igre lakote: kruto maščevanje, Kronike podzemlja: mesto kosti (BEK, 30/8, 9, 10, 11);
- Godzila, Neverjetni Spiderman 2, Transformerji: doba izumrtja, Zlohotnica (BEK, 31/8, 9, 10, 11);
- 300: vzpon imperija, Jaz-Frankensteen (BEK 32/14,15);
- Hobit: bitka petih armad, Igre lakote: upor 1, Medzvezdje, Drakula: skrita zgodba, Na robu jutrišnjega dne (BEK, 33/8-12);

■ PREBRANO ZA VAS

- Kronike podzemlja: mesto kosti (BEK, 30/12);
- O.R. Melling: Lovčeva luna (ANI, 30/13);
- Uroš Topič: Emma Storm – bratovščina Cullis (BEK, 30/14, 15);
- Teja Gale alias Annalight Night: Poljub Črnega jezera (BEK, 30/15, 16);
- Teja Gale alias Annalight Night: Uslužbenka smrti & Uslužbenka zmaja (BEK, 31/12, 13);
- Chloe Palow: Ognjeni kamni (BEK, 31/13);

■ PRVI POGLED NA ...

- Guardians: Stormy Princes by Tanja Mencin (BEK, p.MAV/12, 13);
- Zvezdni prah 2 – letni zbir slovenske fikcije (ANI, 33/4);

■ POGLEDI

- ZF in rock glasba 1.del (Tika, p. ANI, 30/18, 19); ZF in rock glasba 2.del (Tika, p. ANI, 31/16, 17);
- Slovenian SCI-FI films (ANI, 03ese/14)
- The Coexistence od paper and electronic (BEK, 03ese/15, 16, 17, 18, 19);
- Iz vojaške fantastike v realni svet (ANI, 31/14, 15);
- Dvainštirideset (ANI, 33/18-21);

Kratice: BEK – Bojan Ekselenski, ANI – Andrej Ivanuša, Tika – Tihomir Jovanović Tika, MAV – Martin Vavpotič, VEK – Vesna Käfer, p. – prevod, 03ese – 3rd English Special Edition (posebna angleška številka), 30/1, 2, 3 – Jašubeg en Jered (Jej) številka 30 / strani 1, 2 in 3

■ JEJ INTERVJU

- Teja Gale alias Annalight Night (BEK, 30/17);
- Cheryl Morgan (BEK, p.MAV 03ese/20, 21, 22, 23);
- Who is Kara Shyre? The Illustrator Mark Jordan (ANI, p.MAV 03ese/24, 25);
- Danila Žorž: čarni, ukleti in še kakšen angel (ANI, 33/14-17);

■ IZOBRAŽEVANJE

- Od pravljice za lahko noč do sodobne fantazije (BEK, 30/20, 21, 22, 23);
- E-založništvo v praksi (BEK, 31/ 18-25);
- Vesoljsko dvigalo (ANI, 32/16-22);
- Konstantin Eduardovič Ciolkovski (ANI, 32/22, 23);
- Seznam orbit (ANI, 32/24, 25);
- Zmajji so. Pika! (ANI, 33/22-26);
- Ali Zemlja hujša ali se redi? (ANI, 33/27);
- Tegobe Androidnih bralnikov (BEK, 33/28-29);

■ DRAŽILNIK

- Vitezi in Čarovniki: Propad cesarstva (Bojan Ekselenski; 32/26-28);
- Vibatros, šemačka in ur-žena (Andrej Ivanuša; 33/30-35);

■ KRATKA ZGODBA

- Memory Book (Vanna Smythe, ZDA, 03ese/32, 33, 34, 35);
- Kolidiranje matematike in piva (Frank Roger, Belgija, p.ANI, 31/26, 27);
- Kopirnica (Frank Roger, Belgija, p.BEK, 32/30, 31);
- Kuhinjski zmaj (Barbara Pleić Tomić, Hrvaška, p.ANI, 33/36, 37);
- Blue Drug: Where is LordKona (Matjaž Štrancar, p.MAV, 03ese/26, 27);
- 5 (Janez Trontelj, 30/24, 25);
- Slike z razstave: Eros – Tanatos (Marko Vitas, 31/34-37);
- Podobe iz prihodnosti: Čudežna očala, Politik Puhlič ima besedo (Vid Pečjak, 30/30, 31, 32); Kupole, Armada združene Evrope (Vid Pečjak, 31/28-32); Beg v neznano (Vid Pečjak, 32/34-43);
- Slava za nesmrtnost (Bojan Ekselenski, 30/26, 27, 28);
- DVD of Life (Bojan Ekselenski, p.MAV, 03ese/28, 29);
- Privezan (Bojan Ekselenski, 31/38, 39);
- Črvina vernih (Bojan Ekselenski, 32/32, 33);
- Popravljalnica (Andrej Ivanuša, 30/29);
- Today is not Tuesday (Andrej Ivanuša, p.VEK, 03ese/30, 31);
- Kamikaza za Kvangman (Andrej Ivanuša, 31/32, 33);
- Zmajeslav Veliki (Andrej Ivanuša, 33/38);

■ POEZIJA

- Pravljice in fantazija (Andrej Ivanuša, 30/33);
- Onostranstvo tišine; Skozi nebeške strune; Neskončnost; Junaki srda božjega; Dva v rajju (Bojan Ekselenski, 32/29);
- Spoznaj se in uvidel boš vse modrosti vesolja; Preludij za vesolje; 1.Točka; Praznina nečesa (Bojan Ekselenski, 33/39);

■ PLANET HUMORJA

- Planet Humorja 30/5, 31/5, 32/5, 33/13;
- Planet Humor 03ese/5;

■ RAZNO

- V spomin dr.Jože Toporišič (BEK, 33/5);
- Pregled letnika 30/34, 35;

■ ZADNJA STRAN

- Razpis za zbirko Zvezdni prah 30/36; 31/40; 33/40;
- Delavnica teorija & praksa e-založništva 32/44;
- Zvezdni prah – Stardust 03ese/36;

ZVEZDNI PRAH 3

Letni zbir slovenske fikcije

RAZPIS ZA OBJAVO SPEKULATIVNIH ZGODB IN PESMI 3

*Novembra 2012 smo uspešno izdali prvo zbirko spekulativnih zgodb in pesmi **ZVEZDNI PRAH 2012 - letni zbir slovenske fikcije**. Tik pred izidom je **ZVEZDNI PRAH 2**.*

Društvo ustvarjalcev spekulativnih umetnosti ZVEZDNI PRAH, Stritarjeva 24, Maribor, razpisuje netekmovalni natečaj za objavo spekulativnih zgodb in pesmi za zbirko spekulativnih zgodb

ZVEZDNI PRAH 3 - letni zbir slovenske fikcije.

Namen natečaja je pridobiti kvalitetna dela za objavo.

Zaključek 3. natečaja je: **30. september 2015.**

Zbirka bo izšla predvidoma v začetku leta 2016. Na natečaj pošljite vašo zgodbo ali pesmi s področij znanstvena fantastika, fantazija, horor (grozljivka) ali kriminalka.

Zgodba naj bo dolžine največ 24.000 besed (ali 96 strani ali 6 avtorskih pol ali 172.800 znakov s presledki). Pesmi naj bodo največ tri, poljubne dolžine. Besedilo pošljite v elektronski obliki (DOC, DOCX, ODT, ipd.) in naj bo pripravljeno skladno s standardi, ki so objavljeni na internetni strani **www.zvezdni-prah.si**.

Tričlanska komisija sestavljena iz članov društva, bo ocenila vse prispele zgodbe ali pesmi in se odločila o uvrstitvi besedila v izbor. Na njihovo odločitev pritožba ni možna. Avtorji prejmejo kratko sporočilo o izboru/neizboru v roku 30 dni od dneva zaključka natečaja. Z izbranimi avtorji bomo sklenili ustrezno avtorsko pogodbo o brezplačnem odstopu besedila.

Gradivo pošljite v elektronski obliki na e-naslov:

info@zvezdni-prah.si

ali v drugi digitalni obliki (USB ključek, CD) na naslov:

Društvo ZVEZDNI PRAH